

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

REDOGÖRELSE

FÖR

HÖGRE ELEMENTAR-LÄROVERKET I WESTERÅS

UNDER LÄSEÅRET 1864—1865

JEMTE

INBJUDNING

TILL

ÅRS-EXAMEN OCH SLUTÖFNINGARNA

DEN 1:sta OCH 2:dra JUNI 1865

AF

LUDVIG MOSSBERG,

LÄROVERKETS REKTOR.

*Redogörelse för Elementar-läroverken i Sala och Arboga samt Stadspedagogierne
i Köping, Nora och Linde.*

WESTERÅS,
A. F. BERGH, 1865.

Då vid Westerås högre Elementarläroverk afgangsexamen i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga Stadga af den 11 April 1862 under detta läseår för första gången kommer att hållas, bör detta utan tvifvel i den kortfattade historik öfver Läroverket under samma tid, som denna redogörelse afser att meddela, i främsta rummet omnämnas; och då vi med ett hjertligt och tillitsfullt: "*quod bonum, faustum, felix fortunatumque sit!*" helsa den i och med ofvanberörda nådiga Stadga inträdda viktiga förändringen i Elementarläroverkens ställning, sker detta under ett lika villigt och tacksamt erkännande af deras förbindelser till den förra, nu afskaffade, motsvarande Institutionen för det helsosamma inflytande densamma, isynnerhet under första tiden af sin tillvaro, otvifvelaktigt på dem utöfvat, som under fullt medvetande af de ökade anspråk på grundlig och lefvande undervisning, hvilka den nya Institutionen, rätt förstådd, på dem ställer. Då jag här talar om ökade anspråk, vill jag icke hafva detta så förstådt, som skulle jag anse, att den nya afgangsexamen i *allmänhet* ställer fordringarna på *kunskapsmättet* hos examinanderne högre, än Studentexamen gjorde; jag anser densamma tvärtom innebära en ganska stark betoning af den i 19 § af Kgl. Läroverks-Stadgan Elementarläroverkens lärare medgifna rättigheten, att vid hvarje läseårs början föreslå och med Ephori goda minne bestämma Pensa i de inom hvarje klass förekommande särskilda läroämnena med *hufvudsaklig ledning af* (således icke i bokstaflig öfverensstämmelse med) den i samma nådiga Stadga meddelade, sannolikt efter dåvarande fordringarna i Studentexamen uppgjorda plan, en rättighet, hvaraf man säkerligen, af missförstådd laglydnad, vid många Elementarläroverk måhända mindre än nyttigt varit begagnat sig. Men då de i Stadgan för den nya afgangsexamen föreskrifna skriftliga profven, äfvensom de deri förekommande bestämmelserna angående den muntliga examen uppenbart och uttryckligen gifva vid handen, att det är mindre kunskapsmättet, än halten af den bildning lärjungen vid Elementarläroverket tillegnat sig, som denna examen afser att utröna, samt att följaktligen det är på denna sistnämnda, som examens utgång beror; så ligger deruti tydligt uttalad den fordran på Elementarläroverken och deras lärare, att de vid undervisningen alltjämt skola hafva detta mål för ögonen, det vill säga: låta *formen* gälla endast

för hvad den är — en minnes- och tankeöfning och ett nödvändigt medel — men icke låta de formela detaljerna undantränga, förtorka och neutralisera den för den unga intelligensens tillväxt och utveckling nödvändiga saft och must, som endast det af läraren belysta och lefvandegjorda *innehållet* kan skänka; och det är uti denna öfvervägande *qualitativa* fordran, som jag ville hafva sagt, att den nya afgangsexamens stegring i de förut för Studentexamen gällande fordringarna, efter mitt förmenande, egentligen består. Jag har där, såsom jag tror, vidrört en af våra Elementarläroverks svaga sidor, kanske den svagaste, och den, i afseende på hvilken de, att döma efter skolmäns under resor vunna och i reseberättelser uttalade erfarenhet, egentligen stå efter likartade undervisningsanstalter hos våra grannfolk. För en stor del af den nuvarande läraregenerationen är det antydda förhållandet — lexans och förhörandets öfvervigt öfver den omedelbara undervisningen — traditionellt, och det torde icke kunna förnekas, att Studentexamen i sin mon bidragit att underhålla och fortplanta traditionen. Men från det traditionella gör man sig icke med ens utan först småningom fri, och det torde fördens skull vara att förutse, att namnet *Maturitetsexamen*, som den nuvarande afgangsexamen vill åt sig vindicera, icke omedelbart kan blifva en sanning. Att emellertid den rätta vägen till att hinna detta mål i den nådiga Stadgan för afgangsexamen är Elementarläroverken anvisad, derom är jag öfvertygad, och hemtar deraf den glada förvisning, att densamma skall för dem och derigenom äfven för ett älskadt fosterland blifva gagnande och välsignelserik.

Läroverket har under läsåret haft att glädja sig åt besök af Hr Statsrådet och Chefen för Kgl. Ecclesiastik-Departementet m. m. *F. F. Carlsson*, som den 7:de och 8:de Oktober inspekterade Läroverket och afhörde undervisningen i dess samtliga klasser; samt af Föreståndaren för Gymnastiska Centralinstitutet Hr Öfverstlöjtnanten m. m. *G. Nyblæus*, som den 10 Oktober inspekterade Gymnastikundervisningen.

Den skriftliga examen med samtliga lärjungarne i Läroverkets högsta afdelning, 8 till antalet, som i stadgad ordning anmält sig till afgangsexamen under innevarande Vårtermin, egde enligt föreskrift rum den 21, 22, 24 och 25 April. Tiden för den muntliga examen är då detta skrifves icke känd.

I. Högre Elementarläroverket i Westeras.

A. Undervisningen.

Några under läsåret inträffade, lyckligtvis snart öfvergående, sjukdomsfall bland lärarne hafva genom de öfriges beredvillighet att under tiden åtaga sig

ett ökad antal undervisningstimmar ej vållat något afbrott i undervisningens jemna gång, och äfven bland lärjungarne har helsotillståndet i allmänhet varit godt, för hvilket lyckliga förhållande vi hembäre den Högste ödmjuka och innerliga tacksägelser. I början af Höstterminen anställdes, i anseende till inom staden gängse smittkoppor, revaccination på 230 lärjungar, med den påföljd, att af desse 112 fingo äkta, 91 falska koppor, och på 27 misslyckades revaccinationen.

Höstterminen börjades den 24 Augusti för inträdessökande och dem, som önskade undergå förhör för uppflyttning till högre klass eller afdelning, för de öfrige den 26. Examen med de 5 lägsta klasserna anställdes den 17 Dec., hvarefter Höstterminen samma dag afslutades. Vårterminen börjades den 16 Januari för inträdes- och uppflyttningssökande, för de öfrige den 18, och kommer enligt H. H. Ephori bestämmande att afslutas Fredagen den 2 Juni.

I afseende på den dagliga undervisningstidens indelning hafva under detta läsåår åtskilliga förändringar vidtagits, föranledda af förändrade anordningar beträffande Gymnastikundervisningen. Collegium, som hittills af bristande utrymme i den gamla Gymnastiklokalen varit förhindradt att åt denna undervisning gifva den utsträckning, som Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 9 Jan. 1863 afser, och som äfven ansett ändamålsenligt, att tiden för Gymnastiköfningarna, som förut egt rum på eftermiddagarna, förlades hufvudsakligen till förmiddagarna, beslöt nemligen redan vid förra vårterminens slut för sin del, att, då med det nya Gymnastikhuset, som enligt uppgjortt kontrakt skulle blifva färdigt till begagnande i början af Oktober månad 1864, det förut varande hindret för Gymnastikundervisningens ordnande i öfverensstämmelse med gifna föreskrifter upphört, för det kommande läsååret förlägga de till denna undervisning hörande öfningarna hufvudsakligen till förmiddagarna, samt i sammanhang dermed att ingå till Ephoralstyrelsen med framställning om den förändring och inskränkning i veckans öfriga undervisningstimmar, som Collegium ansåg häraf blifva en oundgänglig följd. Och ehuru den Nådiga resolution, som följt på Ephoralstyrelsens af ofvannämnda Collegii framställning föranledda underdåniga hemställan, medgifver inskränkning i antalet af öfriga lärotimmar endast för vissa klasser och i mindre mon, än den Collegium ansett nödig, vidhöll dock Collegium, då vid läsårets början frågan förekom till afgörande, sitt beslut om Gymnastiköfningarnas förläggande hufvudsakligen till förmiddagarna. Detta beslut har sedan medlet af Oktober månad 1864, då det nya Gymnastikhuset blef färdigt, varit tillämpadt på det sätt, att lärjungarne i afseende på Gymnastikundervisningen varit fördelade i 2:ne, numera af Sångklasserna fullkomligt oberoende, afdelningar, af hvilka de 4 öfversta klasserna bildat den ena och de återstående den andra. Dessa båda afdelningar hafva öfvats hvar för sig $\frac{1}{2}$ timma hvarje förmiddag: den högre afdelningen Måndagar, Onsdagar och Fredagar kl. 1— $\frac{1}{2}$ 2, samt Tisdagar, Thorsdagar och Lördagar kl. $\frac{1}{2}$ 2—2, den lägre afdelningen *vice versa*. Alla lärjungar hafva sålunda

hvarje förmiddag erhållit $\frac{1}{2}$ timmas kroppsrörelse i enlighet med ett efter deras ålder och styrka uppgjort och i Gymnastiksalen anslaget rörelse-Schema, till hvars efterföljd den öfre afdelningen varit indelad i 8, den lägre i 12 rotar. Dessutom har tiden kl. 5— $\frac{1}{2}$ 6 e. m. hvarje Måndag, Tisdag, Thorstag och Fredag varit anslagen till samfälda öfningar i vapenföring m. m. för lärjungarne i klasserna V—VII, hvilka sålunda haft 4 timmars Gymn.öfningar i veckan. I bajonettfäktning hafva 50 lärjungar blifvit öfvade; i sabelföring 40; i florettföring 28; i gevärsexercis 100, eller skolbataljonens hela första led; och hafva vid dessa sistnämnda öfningar användts de Infanterigevär, som Läroverket enligt nåd. bref den $\frac{20}{10}$ 1864 till läns bekommit ur Kronans förråd. Bataljonsexercisöfningar i fria luften hafva vid tjenlig väderlek såväl under Höst- som Vårterminen på de ordinarie Gymnastiktimmarna egt rum. Då härtill läggas Målskjutningsöfningar, som för sjunde klassens lärjungar på särskilda timmar egt rum, så anser sig Collegium, i hvad på detsamma ankommit, hafva uppfyllt föreskrifterna i förstberörda Nådiga bref af den 9 Jan. 1863. Från Gymn.öfningarna hafva på grund af den anbefallda Läkarebesigtningen varit befriade: under Höstterminen 27, under Vårterminen 24, hvilket i medeltal utgör omkring $9\frac{1}{2}$ procent af antalet närvarande lärjungar. För att ersätta den tid, som sålunda gått förlorad för den öfriga undervisningen, har, med oförändradt bibehållande af morgonlektionernas tid kl. 7—9, tiden för förmiddagslektionerna ändrats från kl. 11—2 alla dagar, såsom den förut under några år varit indelad, till resp. kl. $\frac{1}{2}$ 11—1, $\frac{1}{2}$ 11— $\frac{1}{2}$ 2, allt efter tiden för de resp. klassernas förmiddags-Gymnastiköfningar; hvarjemte de förut varande entimslektionerna på Måndags- och Thorstags eftermiddagarna för klasserna III—VII varit förlängda till $1\frac{1}{2}$ timma, allt med vanliga raststunder mellan hvarje lektion.

I afseende på Sångöfningarna har ungdomen varit indelad i 5 klasser, af hvilka de 2 lägsta hafva haft hvardera 1 timmes, de öfriga 2 timmars öfningar i veckan. Instrumentalmusiköfningar hafva egt rum 2 timmar i veckan. Alla dessa öfningar äfvensom de frivilliga i Teckning hafva varit förlagda till eftermiddagarna. Såsom ett bevis på det lifliga intresse, hvarmed såväl Sången som Instrumentalmusiken fortfarande vid detta Läroverk omfattas, kan jag icke neka mig det nöjet att omnämna den Concert, som sistlidne Valborgsmässoafton gafs af Skolungdomen för dess musik-kassa, och som utföll i alla afseenden tillfredsställande. Stämbesättningen i den Instrumentala afdelningen deraf var följande: 3 första och 2 andra violer, 1 altviol, 1 violoncell, 1 contrabas, 2 flöjter, en sextett af bleckinstrumenter, 1 trumma och 1 bastrumma.

Första halftimmen af läsedagen har som vanligt varit egnad åt bön med bibelläsning och förklaring. Ledningen af dessa andaktsstunder har under detta läseår, likasom under flera föregående, ombesörjts af Adj. Magr *Lyrberg*. Den dervid förekommande förklaring har omfattat Pauli bref till de

Romare, Corinthier och Galater. Gudstjenst har hvarje helgedag under någon lärares ledning hållits på Läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bivistat Gudstjensten i Domkyrkan.

För ungdomens skriftliga hemarbeten har ett särskildt uppgjort Schema varit gällande. Hvad de Latinska Stilöfningarna beträffar, så hafva Extemporalier med ledning af Lektor *Törnebladhs Latinska Skriföfningar*, för sjunde klassens lärjungar fortfarande, och som det vill synas med fördel, egt rum efter samma plan, som i redogörelsen för förlidet läseår finnes omnämnd, men någon inskränkning i hemscripta har icke under detta läseår varit medgifven. Hemläsningen har varit ordnad och bestämd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad under näst föregående år egt rum, d. v. s. det förelagda hemarbetet har ansetts ungefär erfordera för lärjungarne i den lägsta klassen en half, för dem i medlersta klasserna 2, och för dem i de högsta 3 till 4 timmar pr dag, tiden för hemscriptas författande deruti icke inberäknad.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., så inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läseåret:

Christendom.

Klassen I. 6 tim. — *Biblisk Hist.* Gamla Testamentets, efter *Hübner* (Thomanderska uppl.). — Första och andra hufvudstyck. af *Katechesen*, — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. II. 5 tim. — *Bibl. Hist.* Nya Testamentets. — 3:dje och 4:de hufvudstyck. af *Katechesen* och repetition. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. III. 3 tim. — *Bibl. Hist.* repetition. — *Kateches*, 5:te hufvudstyck. och repetition. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. IV. 3 tim. — Katechisation. — Nya Testamentet, efter *Kurtz* (Bibl. Hist.).

Kl. V. Lägre afdeln. 3 tim. — Katechisation, med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — Nya Testamentets läsning med förklaring (under kortare stunder de 12 första kap. af Matth. Evang.).

Högre afdeln. 2½ tim. — Katechisation, med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Cornelii* Kyrkohistoria, med muntliga förklaringar och tillägg, till år 680. — Nya Testamentets läsning med förklaring (under kortare stunder de 12 första kap. af Matth. Evang.).

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — *Cornelii* Kyrkohistoria §§ 1—45.

Högre Afdeln. 2 tim. — *Cornelii* Kyrkohistoria fullständigt.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — Matth. Evang. kap. 18—25. — Repetition af Theologi och Kyrkohistoria.

Högre afdeln. 2 tim. — Romarbrevet, Klass. linien på Grekiska, Real-linien på Svenska. — Repetition af Matth. Evang. samt af Theologi och Kyrkohistoria.

C. Lärjungarne.

Deras antal Hösttermin 17; Vårtermin 21.

D. Skol-lokalen.

Oförändrad.

E. Undervisnings-materielen.

För skolkassans medel hafva blifvit inköpta: fortsättning och slut af Mentzers Kartverk och 1 exemplar af Nyströms räknelära. Dessutom har äfven uppklistring af ofvannämnde kartor blifvit verkställd.

F. Stipendier.

Till minne af Sveriges och Norriges förening för 50 år sedan har minuteringsbolaget i Lindesberg anslagit till en Stipendiefond vid Lindesbergs Stads Pedagogi en summa af 500 Rdr Rmt under benämning *Fjerde Novemberstiftelsen*, hvaraf årliga räntan skall vid hvarje Vårtermins slut utdelas, och kommer denna utdelning vid den nu instundande examen första gången att ega rum.

G. Examina.

Hösttermins-Examen hölls i närvaro af Contrakts-Prosten, L. N. O., C. D. *Arosenius* den 16 Dec.; tiden för Vårterminens avslutande är, såsom ofvan nämnt är, ännu ej bestämd.

Lindesberg den 7 Maj 1865.

Romare, Corinthier och Galater. Gudstjenst har hvarje helgedag under någon lärares ledning hållits på Läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bivistat Gudstjensten i Domkyrkan.

För ungdomens skriftliga hemarbeten har ett särskildt uppgjort Schema varit gällande. Hvad de Latinska Stilöfningarna beträffar, så hafva Extemporalier med ledning af Lektor *Törnebladhs Latinska Skriföfningar*, för sjunde klassens lärjungar fortfarande, och som det vill synas med fördel, egt rum efter samma plan, som i redogörelsen för förlidet läseår finnes omnämnd, men någon inskränkning i hemscripta har icke under detta läseår varit medgifven. Hemläsningen har varit ordnad och bestämd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad under näst föregående år egt rum, d. v. s. det förelagda hemarbetet har ansetts ungefär erfordra för lärjungarne i den lägsta klassen en half, för dem i medlersta klasserna 2, och för dem i de högsta 3 till 4 timmar pr dag, tiden för hemscriptas författande deruti icke inberäknad.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., så inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läseåret:

Christendom.

Klassen I. 6 tim. — *Biblisk Hist.* Gamla Testamentets, efter *Hübner* (Thomanderska uppl.). — Första och andra hufvudstyck. af *Katechesen*, — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. II. 5 tim. — *Bibl. Hist.* Nya Testamentets. — 3:dje och 4:de hufvudstyck. af *Katechesen* och repetition. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. III. 3 tim. — *Bibl. Hist.* repetition. — *Kateches*, 5:te hufvudstyck. och repetition. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. IV. 3 tim. — Katechisation. — Nya Testamentet, efter *Kurtz* (Bibl. Hist.).

Kl. V. Lägre afdeln. 3 tim. — Katechisation, med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — Nya Testamentets läsning med förklaring (under kortare stunder de 12 första kap. af Matth. Evang.).

Högre afdeln. 2½ tim. — Katechisation, med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Cornelii* Kyrkohistoria, med muntliga förklaringar och tillägg, till år 680. — Nya Testamentets läsning med förklaring (under kortare stunder de 12 första kap. af Matth. Evang.).

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — *Cornelii* Kyrkohistoria §§ 1—45.

Högre Afdeln. 2 tim. — *Cornelii* Kyrkohistoria fullständigt.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — Matth. Evang. kap. 18—25. — Repetition af Theologi och Kyrkohistoria.

Högre afdeln. 2 tim. — Romarbrevet, Klass. linien på Grekiska, Real-linien på Svenska. — Repetition af Matth. Evang. samt af Theologi och Kyrkohistoria.

Historia och Geografi.

Klassen I. 5 tim. — Sveriges, Norriges och Danmarks politiska *Geografi* efter *Palmblads* lärobok.

Kl. II. 5 tim. — *Historia*: till Kalmar-Unionen efter *Ekelunds* mindre sammandrag, jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska till Nederländska monarkien.

Kl. III. 5 tim. — Fäderneslandets Hist. till Pfalziska Huset, jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska avslutad.

Kl. IV. 4 tim. — Repetition af Fäderneslandets Historia. — *Geografi*: Europas politiska avslutad samt Asiens och Afrikas.

Kl. V. Lägre afdeln. Klass. linien. 2½ tim. — *Pütz'* lärobok i Gamla tidens Historia och Geografi till Macedoniernas historia. — Norra och Södra Amerikas samt Australiens geografi efter *Palmblads* lärobok.

Real-linien. 4 tim. — *Wennerströms* lärobok i Allmänna historien till Nyare tidens historia. — *Geografi*, lika med Klassiska linien.

Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — *Pütz'* lärobok i Gamla tidens Hist. och Geogr. avslutad och repeterad. — *Geografi*: repetition af Europas och Asiens geografi efter *Palmblads* lärobok.

Real-linien. 4 tim. — *Wennerströms* lärobok i Allmänna historien avslutad och repeterad. — *Geografi*, lika med Klassiska linien. De viktigare kulturländerna utförligare.

Kl. VI. Klassiska linien. 3 tim. — Lägre afdeln. Medeltidens historia. Geografien repeterad. — Högre afdeln. Svenska historien till Frihetstiden.

Real-linien. 4 tim. — Lägre afdeln. Nyare historien till Franska revolutionen. Geografien repeterad. — Högre afdeln. Svenska historien till Gust. II Adolf. Nyare Allmänna till Franska revolutionen. Geografien repeterad.

Kl. VII. Klassiska linien. 3 tim. — Lägre afdeln. Nyare historien till Franska revolutionen. Geografien repeterad. — Högre afdeln. De antagna läroböckerna fullständigt jemte repetition.

Mathematik.

Klassen I. 8 tim. — *Arithmetik*: Hela tal samt bråks förlängning och förkortning, efter *Zweigbergks* lärobok. Öfning i hufvudräkning. — *Geometrisk åskådningslära*: *Ekmans* lärobok i Linearteckning.

Kl. II. 5 tim. — *Arithm.* t. o. med Bråk (vanliga och decimal-) samt sorters fördelning och reduktion. Öfning i hufvudräkning. — *Linearteckning*, efter *Ekman*.

Kl. III. Klassiska linien. 4 tim. — *Arithm.* till och med sorträkning. — *Geom.* Euklid. B. I utom bevisen för theoremerna.

Real-linien. 7 tim. — Detsamma jemte Regula-de-tri (enkel och sammansatt).

Kl. IV. Klassiska linien. 4½ tim. — *Arithm.* Regula-de-tri (enkel och sammansatt). — *Geom.* Euklid. B. 1, och 9 propos. af B. 2.

Real-linien. 8 tim. — *Arithm.* Repet. t. o. med sammans. Regula-de-tri. — *Algebra*: *Björulings* (7:de uppl.) till kap. om negativa kvantiteter. — *Geom.* Eukl. Bok. 2, repet. af B. 1.

Kl. V. Klassiska linien.

Lägre afdelningen. $4\frac{1}{2}$ tim. — *Arithm.* repet. (t. o. m. sammans. Regula-de-tri). — *Algebra*, till bråks likuänniggörande. — *Geom.* Böck. 1 och 2 Euklid.

Högre afdelningen. 4 tim. — *Arithm.* repetition af Reg.-de-tri. — *Algebra*: t. o. med läran om 1:a gradens eqvationer med en obekant. — *Geom.* Eukl. B. 1—4.

Real-linien. 7 tim.

Lägre afdelningen. *Arithm.* t. o. med Rabatträkning. — *Algebra*: t. o. med läran om 1:a gradens eqvationer med en obekant; problem. 1—33 i *Björulings* problemsamling. — *Geom.* Eukl. B. 1—4.

Högre afdeln. — *Algebra*: kap. V § 3 (om eqvationslärans användning vid arithmetiska problemers upplösning), tillika med Intresse- och Rabatträkning (efter *Zweigbergks* lärobok) och 1:a afdeln. af problemsamlingen, samt kap. VI, VII och VIII till § 5 (om rot-eqvationer). — *Geom.* Bok. 5 kap. 1 (*Björulings* edition) och rep. af B. 1—4.

Kl. VI. Klassiska linien. 4 tim.

Lägre afdeln. — *Algebra*: kap. V § 3, tillika med Intresse- och Rabatträkning (efter *Zweigbergks* lärobok) och 1:a afdeln. af problemsamlingen, samt kap. VI och VII (om irrationela kvantiteter och om qvadratrötter). — *Geom.* Bok. 5 kap. 1 samt repet. af Böck. 1—4. — (Nedra lexlaget har dock icke medhunnit sistnämnda repetition, icke heller § 3 [om imaginära kvantiteter] af Alg. kap. VII).

Högre afdeln. — *Arithm.* repet. — *Algebra*: kap. VI—VIII; problemsaml. 2:a afd. till de geometr. problemerna. — *Geom.* Böck. 5 och 6, med undantag af bevisen för theoremerna i kap. 2 och 3 af Bok. 5; repet. af B. 1—4. (För nedra lexlaget återstår dock slutet af Alg. kap. VIII från sid. 155, äfvensom *Geom.* Bok. 6 efter prop. 20).

Real-linien. $6\frac{1}{2}$ tim.

Lägre afdeln. *Arithm.* repet. — *Algebra*: kap. IX (eqvationer med flere obekanta, jemte problem). Problemsaml. 2:a afdeln. från problemet 59 (före de geometriska), jemte inledningen om geometriska problem i förra Delen af *Algebran* från sid. 155 till slutet, samt 3:e afdeln. till de geometr. problemerna. — *Geom.* repet. af Böck. 5 och 6, dock utom theoremerna i kap. 2 och 3 af B. 5.

Högre afdeln. — *Arithm.* repet. — *Algebra*: Eqvationer med flere obekanta samt läran om Rötter, Potenser och Logarithmer, efter lärobokens sednare del. — Problemsaml. 3:e och 4:e afdeln. — *Geom.* (lika med lägre afdeln.).

Kl. VII. Klassiska linien.

Lägre afdeln. 4 tim. — *Arithm.* repet. — *Algebra*, för öfrigt lika med real-linien i lägre afdeln. af 6:te klassen, men med den skillnad, att denna 7:e klass äfven genomgått förra hälften af kap. X (om Rötter i allmänhet), samt — i afseende på 3:dje afdeln. af problemsamlingen — att klassen genomgått allenast ett mindre antal dithörande problem omedelbart inför läraren och utan förberedelse. — *Geom.* repet. af Böck. 1—4, äfvensom af Böck. 5 och 6 (fullständigt).

Högre afdeln. $4\frac{1}{2}$ tim. — *Algebra*, Kap. om progressioner tillika med åtskilliga dithörande problem i 5:te afdeln. af problemsamlingen; elementerna af *plana Trigonometrien*, efter *Lindmans* lärobok, med tillämpning på de allmännast förekommande, dithörande problem; repetition af *Arithmetik* (*Zweigbergks* lärobok), *Algebra* (*Björulings*, Del. 1 och 2) och *Geom.* Böck. 1—6 Euklid. — Problem-öfningar.

Naturvetenskap.

Klassen I. 2 tim. — *Fysisk Geografi, Palmblads* lärobok, allmän kännedom om Verldsdelarne (sid. 18—27 i 10:de uppl.) samt det viktigaste af Europas fysiska geografi.

Kl. II. 2 tim. — *Arrhenius*, Botanikens första grunder: det med gröfre stil tryckta, genomgånet med ledning af *Anderssons* väggtafflor.

Kl. III. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Fysisk Geografi* avslutad och repeterad. — *Botanik: Arrhenius*, Botanikens första grunder, fullständigt, med begagnande af *Anderssons* väggtafflor. Insamling af 50 växtarter.

Real-linien. 3 tim. — Dessutom: Det viktigaste af kap. 1 & 2 jemte läran om djuret och dess särskilda delar efter *Agardhs* lärobok i Naturkunnighet.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik: Arrhenii* Elementarkurs, 4:de uppl., det viktigaste af grofva stilen till «*Frukten*». Insamling af ytterligare 100 växtarter.

Real-linien. 3 tim. — Dessutom: Inledningen till *Zoologien* samt läran om däggdjuren, efter *Sundevalls* lärobok.

Kl. V. **Lägre afdeln. Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik: Arrhenii* Elementarkurs till Kryptogamerna med undantag af det mindre viktiga. Insamling af 200 växtarter (de förut samlade inberäknadt). — *Zoologi: Inledning och däggdjuren till Gtres*, efter *Sundevalls* lärobok.

Real-linien. 4 tim. — Dessutom: De vertebrerade djuren, efter *Sundevalls* lärobok.

Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — *Botanik: Repetition* af föreg. och insamling af ytterligare 150 växtarter. — *Zoologi: Sundevalls* lärobok, Däggdjur och Foglar.

Real-linien. 4 tim. — Dessutom: Fysikens första grunder af *Floderus*, till 2:a kapitlet.

Kl. VI. **Lägre afdeln. Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik: De viktigaste af de inhemska växtfamiljerna till Juliifloræ* efter *Schagerströms* lärobok. Kännedom af omkring 400 växtarter. — *Zoologi: Sundevalls* lärobok till *Blötdjuren*.

Real-linien. 5 tim. — Dessutom: *Fysik, Floderi* lärobok till § 171.

Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — *Botanik: Arrhenii* lärobok till Kryptogamernas terminologi. De viktigaste inhemska växtfamiljerna till Nemeæ. Kännedom af minst 450 växtarter. — *Zoologi: Sundevalls* lärobok fullständigt.

Real-linien. 5 tim. — Detsamma som **Lägre afdeln. Real-linien.**

Kl. VII. **Lägre afdeln.** 2 tim. — *Fysik: Floderi* lärobok, 1:sta delen.

Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — *Fysik: Floderi* lärobok, 1:sta delen och det viktigaste af 2:dra delen.

De som ej läst **Grekiska**, 6 tim. — *Wiemers* lärobok i Fysiken, Kristallografi och de viktigaste inhemska Mineralierna efter *Erdmans* lärobok. De första grunderna i Chemien.

Filosofi:

Klassen VII. **Lägre afdeln.** 2 tim. — Logiken efter *Borelius*. Anthropologi efter *Afzelius* t. o. m. den theor. functionen.

Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af Logiken och Anthropologien efter *Afzelii* läroböcker.

Svenska Språket.

Klassen I. 8 tim. — Det viktigaste af läran om substantiven, adjektiven, pronomina,

hjälpverbens böjning jemte några verbs af den svaga conjugationen, dessutom det viktigaste af läran om satsen och dess delar efter *Brodéns* lärobok. — Läsning af valda stycken ur *Svedboms* läsebok samt öfningar i rättstafning.

Kl. II. 4 tim. — Uppläsning af valda stycken ur historisk läsebok (*Alanders*) med redogörelse för innehållet af det lästa. — *Brodéns* lärobok: 1:sta och 3:dje Kap. (utom Ordbildningsläran) fullständigare. Det allmännaste af läran om satsen medelst muntliga öfningar. Fortsatta rättstafningsöfningar muntligen och skriftligen.

Kl. III. Klassiska linien 2 tim., Real-linien 4 tim. — Läseöfningar. — *Brodéns* lärobok: 2:dra Kap. samt repetition af det förut lästa. — Skriföfningar för inlärande af rättstafning och interpunktion.

Kl. IV. Klassiska linien 2 tim., Real-linien 3 tim. — Läseöfningar. — *Brodéns* lärobok: Repetition af det lästa, samt i 4:de Kap. det nödvändigaste af Afdeln. 1 och 2. — Satsöfningar samt fortsatta skriföfningar för inlärande af rättstafning och interpunktion.

Kl. V. Klassiska linien 2 tim., Real-linien 3 tim. — Lägre afdeln. Läsning af valda författare. — *Brodéns* lärobok: 4:de Kap. fullständigt jemte satsöfningar, samt repetition. — Skriföfningar på lärorummet.

Högre afdeln. — Repetition af *Brodéns* språklära. — *Rydqvist*, Sv. språkets lagar: fornparadigmen m. m. — Läsning af valda författare. — Satsöfningar. — Smärre uppsatser på lärorummet.

Kl. VI. Klassiska linien 1½ tim., Real-linien 2½ tim. — Lägre afdeln. *Rydqvist*, den historiska Språkforskningen, samt valda stycken ur samma författares Sv. språkets lagar. — Läsning af valda författare. — En uppsats hvarannan vecka.

Högre afdeln. — *Rydqvist*, den historiska Språkforskningen. — *Brodén*: Öfversigt af Diktarerna. — *Bjurstén*, Literaturhistoria t. o. m. Dalinska perioden. — Läsning af valda författare. — En uppsats hvarannan vecka.

Kl. VII. Lägre och Högre afdeln. 2 tim. gemensamt. — Repetition af Literaturhistorien, efter *Bjurstén*. — Läsning af valda stycken ur Svensk, Norsk och Dansk litteratur. — En utförligare uppsats hvarje månad.

Tyska.

Kl. II. 6 tim. — *Svedboms* Elementarkurs: 32 "Fabeln" och några "Kurze Erzählungen". — Formlära efter *Hjort*, det aldraviktigaste.

Kl. III. Klass. lin. 3½ tim. — *Svedboms* Elementarkurs och af hans större Läsebok styck. 1—15. Det viktigaste af formläran.

Reala linien. 4½ tim. — *Svedboms* Elementarkurs, och af hans större Läsebok styck. 1—20. — Det viktigaste af formläran.

Kl. IV. Klass. lin. 2 tim. — *Svedboms* större Läsebok styck. 16—37. — Det viktigare af formläran.

Real-linien. 3 tim. — *Svedboms* större Läsebok styck. 16—37, 41—47. Det viktigare af formläran.

Kl. V. Lägre afdeln. Klass. lin. 2 tim., Real-lin. 2½ tim. — *Svedboms* större Läsebok styck. 41—70. Formläran efter *Hjort* temligen utförlig.

Högre afdeln. 2 1/2 tim. — *Svedboms* större Läsebok styck. 70—100. Formläran fullständig.

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — *Svedboms* större Läsebok, andra delen, styck. 1—12, 14—17, 19—25, 28—37, 41—44, 46, 48—51, 55, 56, 60 och 63. — Repetition af formläran och det viktigare af Syntaxen.

Högre afdeln. 2 tim. — *Schiller's* Geschichte des dreissigjährigen Kriegs, erster Theil. — Grammatiken fullständigt. — Lokutions- och skriföfningar å lärorummet.

Real-lin. i V och VI, dessutom, ett hemthema i veckan.

Franska.

Kl. IV. Real-lin. 3 tim. — *Oldes* Språklära, det aldreviktigaste af kap. 1—6. — *Oldes* Läsbok, 1:sta afdelningen, styck. 1—20.

Kl. V. Lägre afdeln. Klass. lin. 3 tim. — *Oldes* Språklära, det aldreviktigaste af kap. 1—6. *Oldes* Läsbok, 1:sta afdeln. styck. 1—34.

Real-lin. 4 tim. — *Oldes* Språklära kap. 1—6 något utförligare. — *Oldes* Läsbok, 1:sta afdelningen, styck. 41—75.

Högre afdeln. Klass. lin. 3 tim. — *Oldes* Språklära, kap. 1—6 första och en del af andra kursen. — *Oldes* Läsbok 1:sta afdeln. styck. 41—75.

Real-lin. 4 tim. *Oldes* Språklära, kap. 1—7 första kursen och större delen af den andra — *Oldes* Läsbok 2:dra afdeln. styck. 1—60.

Kl. VI. Lägre afdeln. Klass. lin. 3 tim. — *Oldes* Språklära, kap. 1—8 första och större delen af andra kursen. — *Oldes* Läsbok 2:dra afdeln. styck. 91—114 samt, några ynglingar, hela 3:dje afdelningen, de öfriga till 20:de stycket på verserna.

Real-lin. 5 tim. — Detsamma, och dessutom muntliga och skriftliga översättningar från Svenska till Franska, dels ur *Olde* dels ur *Löwenhjelm*.

Högre afdeln. Klass. lin. 3 tim. — *Oldes* Språklära, 1:sta och 2:dra kursen af kap. 1—10. — Lokutionsöfningar, och skriföfningar vid taflan. — *Dubbs* Handbok: *Bern. de St Pierre*, Paul & Virginie; *Rollin*; *Bossuet*, Discours sur l'histoire universelle; *Chateaubriand*, Le Christianisme & les Barbares, Les Romains & les Francs; *Thierry*, Récits; *Montesquieu*; *Victor Hugo*, Louis XI; *Fénelon*, Dialogues; *Alfr. de Vigny*, Cinq-Mars; *Retz*, La Fronde; *Voltaire*, Siècle de Louis XIV, Lettres à M. Harvey; *Duclos*, Vie de Louis XIV; *St Simond*, Mémoires.

Real-lin. 5 tim. — Detsamma samt skriföfningar ur *Löwenhjelm*.

Kl. VII. Lägre afdeln. 3 tim. — Repetition af *Oldes* Språklära. — *Mignet*, Histoire de la revolution française, kap. 1—4 af första delen. — *Ponsard*, L'homme et l'argent. — *Molière*, l'Avare, act. I, II. — Skrif- och Lokutionsöfningar på lärorummet. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Högre afdeln. 2 1/2 tim. — *Oldes* Språklära fullständigt. — *Mignet*, Histoire de la revolution française, sednare delen. — *Racine*, Athalie. — Skrif- och Lokutionsöfningar på lärorummet. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Engelska.

Kl. III. 3 tim. — *Enbloms* Läsebok sid. 11—31. — Det viktigaste af *Oldes* Uttalslära.

Kl. IV. 3 tim. — *Enbloms* Läsebok sid. 31—47. — Det viktigaste af Formläran efter *May's* Gram.

Kl. V. Lägre afdeln. 2½ tim. — *Enbloms* Läsebok sid. 55—81. — Formläran efter *May's* Gram.

Högre afdeln. 2½ tim. — «*The Vicar of Wakefield*» sid. 1—84. — Grammatik lika med föregående Afdeln.

Kl. VI. 2½ tim. — *The Sketch Book of W. Irving* sid. 1—160. — Repetition af *Enbloms* Grammatik.

Kl. VII. Högre afdeln. 1½ tim. — *Ivanhoe* by *Walter Scott* 13 kap. — Repetition af Grammatiken. — Locutionsöfningar.

Latin.

Kl. III. 10 tim. — *Rabes* läsebok, öfnings-styckena 1—6, 16—35. — *Rabes* Grammatik, Formläran: paradigmerna och genusreglerna. — Vocabelläsning.

Kl. IV. 8 tim. — *Cornelius Nep.* Aristides, Pausanias, Lysander, Conon och de Regibus. Öfre afdeln. dessutom Hamilcar och Hannibal. — *Grammatik*: Formläran fullständigare samt det viktigaste af kasusläran i Syntaxen med extemporerade öfningar. Öfre afdeln. derjemte det viktigaste af tempus- och modusläran efter *Rabes* mindre Grammatik.

Kl. V. Lägre afdeln. 7½ tim. — *Cornelius Nep.* Pausanias, Cimon, Thrasybulus och Dion. — *Ovidii Metamorph.*, Pyramus och Thisbe samt Philemon och Baucis. — *Grammatik*: Formläran utförligare samt af Syntaxen det hufvudsakligaste af kasus-, tempus- och modusläran med extemporerade öfningar; derjemte det viktigaste af Prosodik efter *Rabes* mindre lärobok.

Högre afdeln. 7½ tim. — Repetition af Etymologien och Syntaxen efter *Rabe*; *Cæsar*, 2 böcker; *Ovidius*, Phaëton.

Kl. VI. Lägre afdeln. 8 tim. — *Livius*: förra hälften af 1:sta Bok. — *Virgilius*: 4:de Bok. — *Cicero*: De Amicitia. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* Lärobok.

Högre afdeln. 8 tim. — *Livius*: sednare hälften af Bok. 1 och hela Bok. 2. — *Virgilius*: Böck. 1, 2. — *Cicero*: De Amicitia. — Syntax och Prosodik efter *Rabe*.

Kl. VII. Lägre afdeln. 7 tim. — *Livius*: 2:dra boken repeterad samt hela 3:dje Bok. — *Virgilius*: *Æn.* 3:dje Bok. — *Horatius*: de 20 första Od. af 1:sta Boken. — Repetition af Grammatiken. — Extemporalier efter *Törnebladhs* Latinska skriföfningar.

Högre afdeln. 7 tim. — *Livius*: repetition af 1:a, 2:a och 3:e Böckerna. — *Cicero*: *Quæst. Tuscul.* 1:sta Bok.; *Epistolæ*, repet. af 30 stycken efter *Süpfle's* edition. — *Virgilius*: *Æn.* 5:te och 6:te Böckerna, samt repet. af de 4 första. — *Horatius*: de 2:ne första Böck. af *Od.* — Tvenne lärjungar hafva dessutom genomgått (kursoriskt) 3:dje och 4:de Böck. af *Hor. Od.*, samt en af dessa derjemte 4:de och 5:te Böck. af *Livius*. — Grammatik och Extemporalier såsom i lägre afdelningen. Antiquiteter efter *Bojesen*.

Ett hemthema i veckan för klass. V—VII.

Grekiska.

Klassen IV. 6 tim. — Det allmännaste af Attiska dialektens formlära till och med verba pura barytona jemte tillhörande läsöfningar i *Aulins* Läsebok.

Kl. V. Lägre afdeln. 5 tim. — Det viktigare af formläran t. o. med verba på μ med tillhörande läsöfningar i *Aulins* Läsebok. — Kap. 1 af *Xenophons* Anabasis Bok. 1.

Högre afdeln. 5 tim. — Attiska formläran temligen fullständigt. — Kap. 1—8 af *Xenophons* Anabasis Bok. 1.

Kl. VI. Lägre afdeln. 5 tim. — Attiska formläran fullständigt och det viktigaste af den Episka. — *Xenophons* Anabasis, Bok. 2 och, af den 3:e, kap. 1 och 2. — *Homeri* Odysse, 300 vers. af 1:a rhapsodien.

Högre afdeln. 5 tim. — Formläran, så den Attiska som den Episka, fullständigt. — 4:de och 5:te Böckerna af *Xenophons* Anabasis. — 2:dra och 3:dje Rhapsod. af *Homeri* Odysse.

Kl. VII. Lägre afdeln. 5 tim. — Grammatik: repetition af formläran. — *Xenophons* Anabasis, Böck. 6 och 7. — *Homeri* Odysse, Rhaps. 4 och 5.

Högre afdeln. 5 tim. — Repetition af formlära, *Xenophon* och *Homerus*. — Syntax jemte lättare skriföfningar. — *Herodotus*, 50 kap. af 1:sta Boken.

Hebreiska.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — Det viktigaste af Formläran efter *Lindberg*, och *Tullbergs* Läsebok de 4 första kap.

Högre afdeln. 2 tim. — Det viktigaste af Grammatiken efter *Lindberg*, samt *Tullbergs* Läsebok från början till Konungaboken.

B. Lärarne.

Inom Lärarepersonalen har under läsåret ingen annan förändring inträffat, än den, att Ph. Candidaten *K. A. Stigman*, som under Höstterminen i egenskap af vikarie uppehöll den genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 11 December 1863 åt detta läroverk beviljade tionde Adjunksbeställningen, efter aflagda vederbörliga prof, den 27 sistl. Februari af Högvärldiga Domkapitlet utnämndes till ordinarie vid samma befattning, hvilken han den 1 April tillträdde.

Tjenstlediga hafva varit: Lektorn, Prosten *J. F. Norman*, Lektor *V. Enblom* och Adjunkten *A. Hedenlund*, alla 3 under hela läsåret, för sjukdom. **Förordnade:** till vikar. Lektorer: Adjunkten Mag. *C. A. Hvasser* för Prosten *Norman*; Phil. Candid. *R. Afzelius* för Lektor *Enblom*; till vik. Adjunkter: Studeranderna vid Upsala Universitet *C. E. H. Kökeritz* och *K. T. Arborelius*, den förre för Adj. *Hvasser* i anledning af nyssnämnde dennes förordnande, den sednare för Adj. *Hedenlund*; och hafva dessa förordnanden gällt under hela läsåret. För den nya Adjunksbeställningens uppehållande är här ofvan re-

dogjordt. Såsom biträdande Instruktör vid Gymnastiköfningarna har under läsåret tienstgjort Fouriren vid Westmanlands Regemente Hr *F. W. E. Möller*.

Undervisningen var under Høstterminen på följande sätt fördelad mellan lärarne:

Undertecknad Rektor: Latin i klass. VII	12 tr i veckan.
Lektorn, R. N. O., L. K. V. A., Mag. <i>E. G. Björling</i> : Matematik i VII, VI ₂ . ^{*)} , VI ₁ . <i>k.</i> ^{*)} , (2 tr.) VI ₁ . <i>r.</i>	21 " "
Lektorn, Prosten <i>L. Westerlund</i> : Christendom i VII—VI; Hebreiska	15 " "
Lektorn, Mag. <i>J. S. Löfberg</i> : Historia och Geografi i VII, VI, V ₂ . <i>k.</i>	19 " "
Lektorn, Mag. <i>C. H. Johanson</i> : Naturvetenskap i VII, VI, V, IV <i>k.</i>	23 " "
Lektorn, Mag. <i>D. A. Sundén</i> : Svenska i VII, VI, V ₂ ; Filosofi i VII; Latin i V ₂	19 $\frac{1}{2}$ " "
v. Lektorn, Mag. <i>C. A. Hvasser</i> : Grekiska i VII och VI	20 " "
v. Lektorn, Ph. Cand. <i>R. Afzelius</i> : Franska i VII ₁ .; Engelska i VII; Tyska i VI—III.	26 " "
Adjunkten, Kon-Rektor <i>D. Olafson</i> : Latin i VI	16 " "
Adjunkten, Mag. <i>H. E. Lyrberg</i> : Christendom i V—II; morgonbönerna med dithörande bibelförklaring	27 $\frac{1}{2}$ " "
Adjunkten <i>S. H. Rathsman</i> : Franska i VII ₂ ., VI—IV	23 $\frac{1}{2}$ " "
Adjunkten, Mag. <i>F. J. L. Wulff</i> : Matematik i VI ₁ . <i>k.</i> , V, IV <i>k.</i>	24 " "
Adjunkten, Mag. <i>P. A. Peterson</i> : alla ämnen i II utom Christendom, Teckning och Kalligrafi; Svenska i VI. samt <i>r.</i> i V ₂ och VI. särskilda timmar	25 " "
Adjunkten, Mag. <i>G. A. Westholm</i> : Latin i VI. och IV; Historia och Geografi i VI. samt <i>r.</i> i V ₂ och VI. särskilda timmar	22 " "
Adjunkten, Mag. <i>C. J. Tengman</i> : Latin i III; Engelska i VI—III	21 " "
Adjunkten, Ph. Candid. <i>K. A. Stigman</i> : alla ämnen i I	30 " "
v. Adjunkten <i>C. E. H. Kökeritz</i> : Grekiska i V och IV; Matematik i III samt <i>r.</i> i IV och III särskilda timmar	28 " "
v. Adjunkten <i>K. T. Arborelius</i> : Svenska i IV och III; Naturvetenskap i III samt IV <i>r.</i> ; Historia och Geogr. i IV och III	25 " "

*) 2.=högre, 1.=lägre afdelningen, *k.*=klassiska linien, *r.*=reallinien.

Musik-Direktören <i>J. G. Nordvall</i> : Musik och Sång i alla klasser	10	tr	i veckan.
Ritläraren <i>T. C. Körner</i> : Teckning i alla klasser; Kalligrafi i II och III	10	„	„
Gymnastikläraren, Kaptenen och Ridd. <i>S. Lidman</i> : Gymnastik och vapenföring i alla klasser	8	„	„

Då under Vårterminen Lärarepersonalen varit oförändrad, har äfven den vid läsårets början uppgjorda läseordningen och fördelningen af undervisningen, med några förändringar, alltför obetydliga att här behöfva omnämnas, kunnat bibehållas. Gymnastiklärarens undervisningstid har under första veckorna af Höst- och sista af Vårterminen varit ökad med de särskilda timmar — 4 i veckan — under hvilka han handledt sjunde klassens målskjutningsöfningar.

Skriföfningarna hafva under läsåret handhafts:

de *Latinska* af Rektor för klass. VII; af Kon-Rektor *Olauson* för VI; af Adj. *Tengman* för V₂; af Adj. *Westholm* för V₁.
 de *Svenska* af Lektor *Sundén* för VII, VI₂ och VI₁. r.; af Lektor *Löjberg* och Adj. *Wulff* för VI₁. k.; af Lektor *Westerlund* för V₂; af v. Lekt. *Hvasser* och Adj. *Peterson* för V₁; af v. Adj. *Arborelius* för IV.

de *Franska* af Adj. *Rathsman* för VII₂; af v. Lektor *Afzelius* för VII₁.

de *Tyska* af v. Lektor *Afzelius* för VI och V₂; af v. Lektor *Hvasser* för V₁.

Kalligrafiska öfningarna i IV hafva handledts af Adj. *Westholm*.

Klassföreståndare hafva under läsåret varit: Lektor *Björking* för VII₂; Lektor *Johansson* för VII₁; Kon-Rektor *Olauson* för VI₂; v. Lektor *Hvasser* för VI₁; Adj. *Rathsman* för V₂; Adj. *Wulff* för V₁; Adj. *Lyrberg* för IV; Adj. *Tengman* för III; Adj. *Peterson* för II och Adj. *Stigman* för I. Den särskilda inspektionen öfver lärjungarne har varit fördelad emellan samtliga lärarne.

C. Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra Vårterminens slut	241
Under detta läsåår hafva blifvit inskrifne:	
Höstterminen	51
Vårterminen	7
återkommen efter en termins bortovaro	1
Under läsåret afgångne	29
Sålunda utgör antalet denna dag	271
	300

Af dessa tillhöra 19 första klassen; 39 andra; 36 tredje; 39 fjerde; 41 femte, lägre afd.; 30 femte, högre afd.; 37 sjette, lägre afd.; 16 sjette, högre afd.; 6 sjunde, lägre afd.; 8 sjunde, högre afd. Realisternas antal är 41, hvaraf 8 tillhöra tredje klassen; 12 fjerde; 12 femte, lägre afd.; 5 femte, högre afd.; 3 sjette, lägre afd.; 1 sjette, högre afd.; 2 lärjungar hafva läst Latin utan Grekiska, 5 Hebreiska, 1 Engelska, ehuru tillhörande klassiska linien. Från klassiska till reala linien har 1 lärjunge under läsåret öfvergått, från reala till klassiska ingen.

Genom dödsfall har läroverket förlorat 2:ne flitige och välartade ynglingar, *Carl Oscar Carlsson* och *Gustaf Axel Backman*, båda tillhörande femte klassens lägre afdelning. De afledo, *Carlsson* den 22 Januari i Westerås 20 $\frac{1}{2}$ år gammal, *Backman* den 10 Januari i sitt hem, nära 18 år gammal. Af de öfrige afgångne hafva 7 anmälts skola öfvergå till annat läroverk, 2 till teknisk skola, 1 till krigs-akademien, 4 till apothekaryrket, 1 till sjömansyrket, 4 till jordbruksyrket, 2 till bruksyrket, 6 till handel eller näringar.

D. Skollokalen.

Den nya Gymnastikbyggnaden, som då förra redogörelsen afgafs var under byggnad, blef, till följd af åtskilliga förändringar uti den ursprungliga planen, färdig till begagnande först den 17 Oktober 1864. Härmed har för läroverket en länge insedd och med allt skäl öfverklagad brist blifvit afhjelpat. Ty oafsedt att det inskränkta utrymmet i den gamla Gymnastiklokalen medförde nödvändigheten att låta Gymnastikafdelningarna vara beroende af Sångafdelningarna, hvilket icke kunde vara annat än i högsta mätto olämpligt, måste naturligtvis under sådana förhållanden alla vapenföringsöfningar och samfälda rörelser högst betydligt förhindras. Genom det goda utrymme, som den nya Gymnastikbyggnaden erbjuder, har det blifvit möjligt såväl att göra Gymnastikundervisningen i möjligaste mätto oberoende af den fördelning af lärjungarne, som i andra undervisningsämnen eger rum, som ock att åt densamma gifva den utsträckning, som Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 9 Januari 1863 afser. Dessa gynnsamma förhållanden, äfvensom den här ofvan omnämnda anordningen med Gymnastiköfningarnas förläggande hufvudsakligen till förmiddagarna, innebära glada förhoppningar för framtiden i afseende på ungdomens fysiska uppfostran, som väl med skäl må kallas en lifsfråga för läroverken.

Den nya byggnaden har ett fritt och högt läge i närheten af läroverks-huset, skild från detsamma genom en gata och en framför byggnaden liggande och till densamma hörande öppen plats om 6,510 qv.fots areal. Byggnaden, af trä, är in- och utvändigt brädbeklädd och hvitrappad, har en rymlig förstuga och derofvanpå en läktare, hvilken står i förbindelse med salen, som

C. Lärjungarne.

Deras antal Höttermin 17; Värtermin 21.

D. Skol-lokalen.

Oförändrad.

E. Undervisnings-materielen.

För skolkassans medel hafva blifvit inköpta: fortsättning och slut af Mentzers Kartverk och 4 exemplar af Nyströms räknelära. Dessutom har äfven uppklistring af ofvannämnde kartor blifvit verkställd.

F. Stipendier.

Till minne af Sveriges och Norriges förening för 50 år sedan har minuteringsbolaget i Lindesberg anslagit till en Stipendiefond vid Lindesbergs Stads Pedagogi en summa af 500 Rdr Rmt under benämning *Fjerde Novemberstiftelsen*, hvaraf årliga räntan skall vid hvarje Värtermins slut utdelas, och kommer denna utdelning vid den nu instundande examen första gången att ega rum.

G. Examina.

Höttermins-Examen hölls i närvaro af Contrakts-Prosten, L. N. O., C. D. Arosenius den 16 Dec.; tiden för Värterminens afslutande är, såsom ofvan nämndt är, ännu ej bestämd.

Lindesberg den 7 Maj 1865.

Af dessa tillhöra 19 första klassen; 39 andra; 36 tredje; 39 fjerde; 41 femte, lägre afd.; 30 femte, högre afd.; 37 sjette, lägre afd.; 16 sjette, högre afd.; 6 sjunde, lägre afd.; 8 sjunde, högre afd. Realisternas antal är 41, hvaraf 8 tillhöra tredje klassen; 12 fjerde; 12 femte, lägre afd.; 5 femte, högre afd.; 3 sjette, lägre afd.; 1 sjette, högre afd.; 2 lärjungar hafva läst Latin utan Grekiska, 5 Hebreiska, 1 Engelska, ehuru tillhörande klassiska linien. Från klassiska till reala linien har 1 lärjunge under läsåret öfvergått, från reala till klassiska ingen.

Genom dödsfall har läroverket förlorat 2:ne flitige och välartade ynglingar, *Carl Oscar Carlsson* och *Gustaf Axel Backman*, båda tillhörande femte klassens lägre afdelning. De afledo, *Carlsson* den 22 Januari i Westerås 20 $\frac{1}{3}$ år gammal, *Backman* den 10 Januari i sitt hem, nära 18 år gammal. Af de öfrige afgångne hafva 7 anmälts skola öfvergå till annat läroverk, 2 till teknisk skola, 1 till krigs-akademien, 4 till apothekaryrket, 1 till sjömansyrket, 4 till jordbruksyrket, 2 till bruksyrket, 6 till handel eller näringar.

D. Skollokalen.

Den nya Gymnastikbyggnaden, som då förra redogörelsen afgafs var under byggnad, blef, till följd af åtskilliga förändringar uti den ursprungliga planen, färdig till begagnande först den 17 Oktober 1864. Härmed har för läroverket en länge insedd och med allt skäl öfverklagad brist blifvit afhjelpat. Ty oafsedt att det inskränkta utrymmet i den gamla Gymnastiklokalen medförde nödvändigheten att låta Gymnastikafdelningarna vara beroende af Sångafdelningarna, hvilket icke kunde vara annat än i högsta mätto olämpligt, måste naturligtvis under sådana förhållanden alla vapenföringsöfningar och samfälda rörelser högst betydligt förhindras. Genom det goda utrymme, som den nya Gymnastikbyggnaden erbjuder, har det blifvit möjligt såväl att göra Gymnastikundervisningen i möjligaste mätto oberoende af den fördelning af lärjungarne, som i andra undervisningsämnen eger rum, som ock att åt densamma gifva den utsträckning, som Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 9 Januari 1863 afser. Dessa gynnsamma förhållanden, äfvensom den här ofvan omnämnda anordningen med Gymnastiköfningarnas förläggande hufvudsakligen till förmiddagarna, innebära glada förhoppningar för framtiden i afseende på ungdomens fysiska uppfostran, som väl med skäl må kallas en lifsfråga för läroverken.

Den nya byggnaden har ett fritt och högt läge i närheten af läroverks-huset, skild från detsamma genom en gata och en framför byggnaden liggande och till densamma hörande öppen plats om 6,510 qv.fots areal. Byggnaden, af trä, är in- och utvändigt brädbeklädd och hvitrappad, har en rymlig förstuga och derofvanpå en läktare, hvilken står i förbindelse med salen, som

är 80 fot lång, 41 fot bred och 23 fot hög, uppvärms medelst 2 stora jernkaminer, och upplyses af 24 gaslägor. Den fasta redskapen är uppställd i ändarna af salen, så att det fullt fria utrymmet i denna är 50 fot långt. Såväl den fasta som flyttbara redskapen är fullständig. Ritningen till byggnaden är uppgjord af Hr Arkitekten *A. R. U. Pettersson*, hvilken äfven haft öfverinscendet öfver arbetets utförande, som verkstälts på entreprenad af Byggmästaren Hr *J. F. Lindeberg*. Appareljen har utförts, likaledes på entreprenad, af Gymnastikläraren, Kaptenen och Riddaren Hr *S. Lidman*. Jag uppfyller endast en skyldighet, då jag begagnar detta tillfälle att till alla dessa Herrar frambära Läroverkets tacksamhet för deras medverkan, hvar i sin stad, till ett fast, vackert och ändamålsenligt arbete.

Westerås Stifts Byggnadskassa har dels af egna tillgångar, dels medelst af Kongl. Maj:t i nåder åt samma kassa lemnadt medgifvande att för ändamålet ur Emeritikassan upptaga ett lån på 18,000 Rdr Rmt, bestridt härför belöpande kostnader, på hvilka här meddelas en summarisk uppsats:

Byggnadens uppförande (inberäknadt grund, inredning, tillhörande kolbod och latrin)	Rdr Rmt	25,656: 29.
Gymnastikappareljen	"	1,849: 45.
Arfvoden	"	1,000: —.
Gasinledning	"	527: 05.
Gårdens plantering	"	143: 50.
	Summa Rdr Rmt	29,176: 29.

E. Undervisnings-materielen.

För den fysikaliska undervisningen hafva under detta läsåår blifvit inköpta åtskilliga apparater, hvaraf läroverket förut var nästan helt och hållet i saknad. Bland dessa må här nämnas: en Elektricitetsmaskin med Elektriskt batteri, Elektrofor, Hästskomagnet. Dessutom åtskilliga apparater för den kemiska undervisningen samt ett godt *Tellurium*, förfärdigadt å Geografiska Institutet i Weimar, hvilket med frakt kostar Rdr Rmt 129: 50. Vidare: *Handtkes* och *Gräf's* Globkartor, *Handtkes* Vägghkarta öfver Asien och *Stülpmagels* öfver Tyskland.

Materielen för vapenöfningarna har, utom de här ofvan omnämnda ur Kronans förråd till låns bekomna 100 Infanterigevären, blifvit förökad med inköpte 60 floretter och 40 sablar.

För Bibliotheket och af dess medel hafva blifvit inköpta: *C. F. Gauss Werke* herausgegeben von der Königl. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Th. I. II. in 4:to, Göttingen 1863, 64; — *A. Schützelein: Iconogra-*

phia familiarum natural. regni vegetabilis, Heft. XVII, samt fortsättning af följande periodiska skrifter, som för en längre följd af år saknats, nemligen: *Kongl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar* för åren 1844—61; *Kongl. Vetenskaps-Akademiens Årsberättelser i Botanik* för åren 1838 samt 1843—54, i *Fysik* för åren 1843, 44 samt 1849—53, i *Teknologi* för åren 1841—49, i *Kemi* för åren 1845—49, i *Zoologi* 1:a delen för åren 1843—50, 2:a delen 1845—56 och 3:e delen 1843—49; *Nova Acta Regiæ Societatis Upsaliensis*, IX—XIV, Serie III. 1—4; *Handlingar rörande Skandinavien historia*, D. 29—40; *Historiska Handlingar*, ny följd, I. II.

Följande *gåfvor* till Bibliotheket och samlingarna får jag med tacksambet omnämna: Från *Kongl. Svenska Akademien*: Dess för år 1864 preglade minnespenning; — från *Smithsonian Institution* i Washington: *Contributions to Knowledge*, Vol. XIII, 1864; *Annual Report* 1864; *Miscellaneous collections*, Vol. V, Washington 1864; — från Professor *J. G. Agardh* följande dess arbeten, neml.: *Recensio specierum generis Pteridis*, Lundæ 1839; *Species, genera et ordines algarum*, 5 Band; *Theoria Systematis plantarum, accedit familiarum phanerogamarum in series naturales dispositio secundum structuræ normas et evolutionis gradus instituta*, cum tab. XXVIII: — från utgifvaren Hr *A. Hanselli* i Upsala: Samlade Vitterhetsarbeten af Svenska författare, 6:te delen innehållande *G. Eurelius*, *C. Leyoncrona*, *J. Holmström*, *J. Paulinus* och *O. Wexionius*, Upsala 1863; — från Löjtnant *F. A. Svanholm*: Professor *Zedritz*' Samlade Skrifter; — från *Westmanlands och Dala Nation* i Upsala: Upsala Universitets Kataloger, Disputationer och Programmer från flera år tillbaka till våren 1864; — från Hr Boktryckaren *A. F. Bergh*: allt Westerås-tryck för åren 1863 och 64; — från *Kgl. Norska Regeringen*: Mindesmerker af Middelalderens Kunst i Norge, udgivne af Foreningen till Norske Fortidsmindesmerkens Bevaring med Text af *N. Nicolaysen*, 1—5:te h., Christ. 1854—55; *Munch, P. A.* Det Norske Folks Historie, 7 Band, Christ. 1852—63; *R. Keyzers* Den Norske Kirkes Historie, 2 Bind, Christ. 1864; *Chr. C. A. Lange*, De Norske Klosters Historie i Middelalderen, Christ. 1856; — från Rådman *C. G. Karlsson* i Westerås: Christelige Jungfrurs Ærekrantz, Rostock 1608; — från Kyrkoherden *A. Forssberg* i Grytnäs: *Rudelbach, A. G.*, Christelig Biographie, 9 häften utgörande 1:a bandet, Köbenhavn 1846—48, samt diverse smärre ströskrifter af andeligt innehåll; — genom *Consistorii-expeditionen* hafva blifvit aflemnade: *Handlingar rörande Sveriges Historia*, 1:a Serien, 1:a del., Stockholm 1861; *R. Dybeck*, Svenska Runurkunder, 2:a Samlingen 4:e o. 5:te häftena; Sveriges Runurkunder, Upland, 1:a häft.; *Chemnitz, B. P. v.*, Geschichte des Schwedischen in Deutschland geführten Kriegs, 7:e und letzte Lief., Stockholm 1859; *Mandelgren, N. M.*, *Monuments Scandinaviques du moyen age*, Livr. 1—5, Copenhague et Paris; — från Patron *F. H. Schartau*: 2:ne Violiner och en samling Musikalier; — från Hr

C. Holmqvist å Geddeholm: en *Falco fulvus*; — från Hr *M. Andersson* å Hallstahammar: en *Grus cinerea* och från Hr Ingeniör *Littmark* en *Caprimulgus europæus*.

Dessutom har jag den glädjen att få tacksamt omnämna följande gåfvor till Läroverket:

- 1:o) från Herr Kronofogden och Riddaren *D. Iverus* 100 Rdr Rmt, till förstärkande af Björlingska Stipendiifonden.
- 2:o) från Sällskapet «*Karlsbröderna*» 200 Rdr Rmt, som genom Hr Brukspatronen och Riddaren *C. M. Zimmermann* å Sällskapets vägnar öfverlemnats till Lärare-Collegium vid härvarande högre Elementarläroverk, «för att tilldelas 2:ne behöfvande ynglingar i 6:te eller 7:de klassen af läroverket, som utmärkt sig för sedlighet, flit och goda anlag, hvardera med 100 Rdr»; och dessutom 25 Rdr Rmt, «att på enahanda sätt tilldelas någon af Stadens ynglingar i läroverkets 6:te eller 7:de klass.»
- 3:o) en af åtskilliga medlemmar inom Westerås samhälle vid ett festligt tillfälle insamlad penningesumma, stor 500 Rdr Rmt, som tillika med en skrifvelse, uttryckande de vänligaste tänkesätt mot den som skrifver dessa rader, till honom öfverlemnats, «för att för all framtid utgöra en Stipendiifond vid Westerås högre Elementarläroverk under namn af *Stipendium till minne af den 2 Januari 1865*, hvaraf årliga räntan skall vid hvarje Vårtermins slut af honom, så länge han såsom lärare vid detta läroverk tjenstgör, och efter hans afgång af Läroverks-Collegium tilldelas någon Westerås samhälle tillhörande vid Elementarläroverket studerande yngling, som gifver godt hopp om sig.»

Årsexamen med Läroverkets samtliga klasser kommer att hållas: *Thorsdagen den 1 Juni*, f. m. kl. 9—1 med klasserna VII—V och kl. 9—12 med de öfriga: e. m. kl. 4—6; hvarefter omedelbart följer uppvisning i Gymnastik och fäktning: *Fredagen den 2 Juni*, f. m. kl. 8—11 med klasserna VII—V och kl. 8—10 med IV; hvarefter slutöfning i Sång och Musik sker på stora lärosalen. Sedan derefter flyttningen klasserna emellan, äfvensom de belöningar och understöd, som blifvit lärjungar tillerkända, offentligen gifvits tillkänna, kommer läsåret att afslutas med Gudstjenst i Domkyrkan, då tecken gifves med stora klockan.

Att Läroverkets Ephorus, Biskopen och Commendören med stora Korset af Kongl. Nordstjerne-Orden, En af de Aderton i Svenska Akademien m. m. Högvördigste Hr Doctor *C. E. FAHLCRANTZ*, hvars helsa, vid förra läsårets slut betänkligt angripen, redan under förliden höst lyckligtvis så betyd-

ligt förbättrats, att han kunde personligen hemförlofva ungdomen vid Höstterminens slut, äfven nu måtte tackas genom sin närvaro gifva åt ofvannämnda Läroverkets offentliga förrättningar ökad vigt och betydelse, derom anhåller jag härmed vördsammast. Med samma vördsamma anhållan vänder jag mig äfven till de män, hvilka H. H. Ephorus anmodat att såsom ledare och vittnen vid examen tillstådesvara: Länets Höfding, R. N. O., Herr Grefve FR. CRONSTEDT, f. d. Stats-Rådet, Commendören med stora Korset af Kongl. Nordstjerne-Orden, Välborne Herr F. O. SILFVERSTOLPE, Domprosten, L. N. O., Herr Doctor C. O. BJÖRLING, Landssekreteraren, Ph. Mag. Herr N. C. E. TREFFENBERG, Landskamreraren, R. N. O., Herr C. M. SELLING, Landt-Räntmästaren, R. W. O., Herr F. A. ALM, f. d. Landssekreteraren, R. N. O., Ph. Mag. Herr A. W. AHLBORG, Borgmästaren Hr E. W. ABENIUS, Lasarettsläkaren Hr Doktor J. F. CLAREUS, Prosten, L. W. O., Ph. Mag. Hr L. E. BOBERG, Prosten, Ph. Mag. Hr C. F. WALL, Häradshöfdingen Hr G. BERGMANSON; och skulle räkna det för en heder och en glädje för Läroverket att vid samma tillfällen få se rätt talrikt närvarande ungdomens Föräldrar, Anhörige och Målsmän, samt öfrige Vetenskapernas och den offentliga undervisningens Gynnare och Vänner.

Westerås den 20 Maj 1865.

Ludvig Mossberg.

II. Lägre Elementarläroverket i Sala.

(Uppgift af Rektor, Mag. J. G. Westman.)

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och slutade den 19 December; Vårterminen började den 18 Januari och kommer att avslutas den 10 Juni.

Den dagliga undervisningstiden har, i likhet med de sednaste åren, varit förmiddagarne kl. 7—9 och 10—1 samt Måndags- och Thorsdagseftermiddagar kl. 3—4. Första och andra klassernas lärjungar, med 2 lästimmar mindre än tredje klassens, hafva varit lediga kl. 7—9 Thorsdagar. Öfningarne i Sång, Gymnastik och Ritning hafva försiggått på Tisdags-, Onsdags-, Fredags- och Lördagseftermiddagar. Fjerdedels-timmen, hvarje morgon, före kl. 7 har blifvit använd till bön och bibelläsning.

Beträffande omfånget af undervisningen, får jag hänvisa till här bifogade klasskurser. Lärjungarnes hemarbete torde kunna beräknas till 2 timmar dagligen för 3:dje klassen samt 1 timme för 1:sta och 2:dra klasserna.

B. Lärarne.

Undervisnings-skyldigheten har varit fördelad på följande sätt:

Rector har undervisat: i Christendom 3 timmar, i Historia och Geografi 9, i Svenska 10, i Matematik 2, — tillsammans 24 timmar hvarje vecka.

Collega *J. G. Arpi*: i Latin 10 timmar, i Christendom 7, i Matematik 5, i Kalligrafi och Teckning 4, i Svenska 2, — tillsammans 28 timmar.

Collega, Mag. *P. E. Wallstersson*: i Tyska 10 timmar, i Engelska 3, i Matematik 10, i Naturvetenskap 5, — tillsammans 28 timmar.

Skriföfningarne hafva försiggått på lärorummet och rättats af läraren i ämnet.

Cantor, Rådman *J. F. Löfdahl* har undervisat i Sång 2 timmar i veckan.

Löjtnant *F. Aminoff*: i Gymnastik 3 timmar.

Demoiselle *A. Lindfeldt*: i Ritning 2 timmar.

Collega *Arpi* har varit Klassföreståndare för 1:sta klassen.

Collega *Wallstersson* - - - för 2:dra „

Rector - - - för 3:dje „

C. Lärjungarne.

Under sommarferierna afgingo 10, af hvilka 5 öfvergått till högre Elementarläroverk; vid hösttermins början inskrefvos 10; antalet var den terminen 42.

Sedan under höstterminen 4 och under vinterferierna 2 afgått, samt vid vårtermins början 4 blifvit inskrifne; var antalet denna termin 43, till dess 1 under terminen afgick.

D. Skol-lokalen.

Grundläggningen till det nya läroverkshuset börjades i Febr. månad detta år, och har arbetet sedan oafbrutet fortgått; enligt det upprättade kontraktet bör byggnaden vara färdig till början af Febr. år 1867.

Med hvilken glädje både lärare och lärjungar emotse de nya, rymliga lärosalarne, kan bäst anas af den, som känner de svårigheter, med hvilka detta läroverk, under en tid af 25 år, i den vägen arbetat.

Under det förflutna året har den gamla lokalen oförändrad varit begagnad.

E. Undervisnings-materielen.

Ifrån Statsverket, genom Consistorii-expeditionen i Westerås, har Bibliotheket fått emottaga: Cronholm, Gustaf II Adolfs historia, 3 band; Gustaf II Adolfs skrifter; Olai Petri Krönika; Krigshistoriskt Arkiv band. 2dra, 3:dje; Tablå öfver Läns- och Sockenindelningen i Sverige samt Hahrs Karta öfver Sverige häft. 3, 4.

För Skolans medel hafva under året blifvit inköpta: Lindblads predikningar, 3 årgångar; 1 ex. Nya Testamentet med Fjellstedts förklaringar samt några häften af Broulins och Köhlers Ritkurs.

F. Examina.

Hösttermins-examen hölls den 19 December; såsom ledare och vittnen voro dervid närvarande Inspector Scholæ, Herr Contractsprosten J. E. FANT, Herr Bergshauptmannen och Riddaren P. N. SEVÉN samt Herr Kyrkoherden C. C. LINDBORG.

Offentlig års-examen kommer att hållas den 10 instundande Juni.
Sala den 6 Maj 1865.

Klasskurser för Elementarläroverket i Sala.

Christendom.

Klassen I. — Biblisk Hist.: Gamla Testamentets, efter Hybner. — Första och Andra hufvudstyck. af Katechesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. II. — Bibl. Hist.: nya Testamentets. — 3:dje och 4:de hufvudstyck. af Katechesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. III. — Bibl. Hist.: repetition. — Kateches, 5:te hufvudstyck. och repetition. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Historia och Geografi.

Kl. I. — Historia: till Sverkerska och Erikska ätterna efter Ekelunds mindre sammandrag, jemte lämplig läsebok. — Geografi: Sveriges, Norriges och Danmarks politiska efter Palmblads Lärobok.

Kl. II. — Historia till Sigismund, jemte lämplig Läsebok. — Geografi: Rysslands och Englands politiska.

Kl. III. — Fäderneslandets historia afslutad jemte lämplig Läsebok. — Geografi: större delen af Europas politiska.

Mathematik.

Kl. I. — Arithmetik: Hela tal samt Bråks förlängning och förkortning. Öfning i hufvudräkning. — Linearteckning efter Ekman.

Kl. II. — Arithm.: t. o. m. Bråk samt sorträkning till Multiplikation. Öfning i hufvudräkning. — Linearteckning.

Kl. III. — Arithm.: t. o. med enkel Regula-de-tri. — Geometri: Euklid. Bok. I, utom bevisen för theoremena.

Real-linien dessutom: Sammansatt Regula-de-tri och repetition, jemte särskilda praktiska öfningar i Arithmetik.

Naturvetenskap.

Kl. I. — Fysisk Geografi: Allmän kännedom öfver Verldsdelarne samt det viktigaste af Europas fysiska geografi efter Palmblad.

Kl. II. — Fysisk Geografi: det allmännaste af Globläran och de främmande Verldsdelarnes fysiska geografi. Repetition af 1:sta klassens kurs. — Botanik: Arrhenius, botanikens första grunder, det med gröfre stil tryckta. Insamling af 50 vextarter.

Kl. III. — Fysisk Geografi: avslutad och repeterad. — Botanik: Arrhenius, botanikens första grunder, fullständigt, med begagnande af plancherne i Anderssons och Thedenii Skolbotanik. Insamling af 50 Vextarter.

Real-linien dessutom: det viktigaste af 1:sta, 2:dra, 6:te och 7:de kap. af Agardhs Naturkunnighetens första grunder.

Svenska Språket.

Kl. I. — Redogörelse för Ordklasserna och Satsdelarne efter 1:sta och 2:dra kap. af J. I. Brodén's lärobok. De böjliga ordens paradigmer efter 3:dje kap. Uppläsning af valda stycken ur Hist. Läsebok, med redogörelse för innehållet. — Rättstafningsöfningar.

Kl. II. — Brodén's lärobok: 1:sta, 2:dra och 3:dje kap. fullständigare. Det nödvändigaste af afdeln. 1 och 2 i 4:de kap. Uppläsning af valda stycken. — Satsöfningar och Skriföfningar.

Kl. III. — Läseöfningar. — Repetition af det lästa i Brodén's lärobok, med fortsatta Satsöfningar. — Skriföfningar.

Tyska.

Kl. II. — Svedboms Elementarkurs 32 "Fabeln" och några "kurze Erzählungen." — Det viktigaste af formläran efter Hjorts lärobok.

Kl. III. — Svedboms Elementarkurs fullständigt samt styck. 1—15 af samma författares större Läsebok. — Formläran utförligare.

Engelska.

Kl. III. — Uttalsläran efter Olde. Explikation: Öhrlanders lärobok 15 sidor jemte nödig Grammatik.

Latin.

Kl. III. — Läseöfningar, efter Rabe, i förening med extemporerade Satsöfningar. Det viktigaste af Formläran och Syntaxen. Cornelius Nep. de första «faltherrarne.»

III. Lägre Elementarläroverket i Arboga.

(Uppgift af Rector, Mag. L. H. Afzelius.)

Undervisningen.

Höstterminen börjades den 29 Augusti och afslutades den 17 December; Vårterminen börjades den 20 Januari och kommer att afslutas den 15 instundande Juni.

Äfven under detta läseår har vid Läroverket varit anställd en 4:de Lärare, hvars aflöning bekostas af enskilda personer, samt undervisningen för öfra afdelningen af 3:dje klassen varit utsträckt till 4:de klassens lärokurser och läroämnen.

Läsetimmarna hafva varit förlagda till förmiddagarna, kl. 8—10 samt 11—2, och dessutom för 3:dje klassens båda afdelningar till kl. 4—5 e. m.: Måndagar och Torsdagar för klassiska linien, Tisdagar och Fredagar för real-linien. Öfningarna i Sång, 2:ne timmar i veckan, Gymnastik och Exercis, 3:ne timmar, samt Ritning, 2:ne timmar, hafva varit förlagda till eftermiddagarna. I sistnämnda ämne har under Vårterminen ej någon lärare varit att tillgå. Undervisning i Instrumental-musik har lemnats dem, som dertill anmält sig, på särskilda timmar.

Beträffande det hemarbete, som varit lärjungarne ålagdt, har den tid, lärjungar med vanliga naturanlag derå behöft använda, varit: för 3:dje klass., öfra afdeln., $1\frac{1}{2}$ à 2 timmar dagligen; för 3:dje klass., nedra afdeln., samt 2:dra klassen omkring $1\frac{1}{2}$ timma; för 1:sta klassen omkring 1 timma.

Undervisningen har varit fördelad emellan Lärarne på följande sätt:

Rector: Kristendom för klass. III, 2 timmar; Latin för kl. III, båda afdelningarna tillsammans, 4 tim., nedra afdeln. ensam 2 tim.; Engelska och Tyska för kl. III; Franska för kl. III, öfra afdeln.; Svenska för kl. II och III; tillsammans 24 tim;

Kollega O. Olsson: 1:sta klassens undervisning med undantag af 6 timmar i Modersmålet, som varit öfvertagna af t. f. Kollega Arosin; Kristendom för kl. II, 4 tim.; tillsammans 28 tim.;

t. f. Kollega Arosin: Grekiska för kl. III, öfra afdeln.; Naturvetenskap, Historia och Geografi för kl. II och III; Bibl. Hist. för kl. II, 1 timme; Modersmålet för kl. I, 6 tim.; tillsammans 28 tim.;

Extra-läraren Sundell: Matematik för kl. II och III; Tyska för kl. II; Latin för kl. III, båda afdelningarna tillsammans, 4 tim.; Bibl. Hist. för kl. III, 1 timme; Välskrifning för kl. II och III; tillsammans 28 tim.

Under läsåret hafva följande lärostycken blifvit genomgångna:

Första klassen.

Kristendom: Biblisk Hist., Gamla Testamentets, efter Åkerblom. — Katechesen, till 2:dra Artikeln. — Utanläsning af några valda psalmer.

- Modersmälet:** Efter Brodén's lärobok, Kap. 1—3 till starka konjugationen, det viktigaste af sats- och formläran, med satsanalys och muntliga rättstafningsöfningar. — Uppläsning af valda stycken ur historisk läsebok med redogörelse för innehållet af det lästa.
- Mathematik:** Arithm.: de 4 räknesätten i hela tal. Några lärjungar hafva dessutom genomgått vanliga bråk; några bråks förlängning och förkortning. — Linearteckning.
- Naturvetenskap:** Allmän kännedom om verdensdelarna, samt det viktigaste af Europas fysiska Geografi, efter Palmblad.
- Historia och Geografi:** Svenska Hist., efter Ekelunds mindre lärobok, till Sverkerska och Erik-ska ätterna. — Sveriges, Norriges och Danmarks politiska Geografi.

Andra klassen.

- Kristendom:** Biblisk Hist., Nya Testamentets. — 1—3 hufvudst. af Katekesen. — Läsnig af valda psalmer.
- Modersmälet:** Brodén's lärobok, 1—3 Kap., nästan fullständigt. — Rättstafnings- och sats-öfningar.
- Tyska:** Svedboms Elementarkurs, fablerna, samt några af «kurze Erzählungen.» — Formlära, det viktigaste efter Hjort.
- Mathematik:** Arithm.: Bråk (vanliga och Decimalbråk) samt sorters fördelning och reduktion. — Öfning i hufvudräkning. — Linearteckning.
- Naturvetenskap:** Botanik, Anderssons Inledning till Botaniken, 1 Häft., det viktigaste om vext-organernas former; Sexualsestemet. — Insamling af omkring 30 vextarter. — Fys. Geogr.: Europas och Asiens.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Historia till Wasa-ätten. — Geografi: Europas politiska t. o. m. Tyskland.

Tredje klassen.

Nedra Afdelningen:

- Kristendom:** Biblisk Hist. repet. — Femte hufvudst. af Katekesen och repet.
- Modersmälet:** Brodén's lärobok, repet. af det förut genomgångna; 4 Kap. det nödvändigaste; af 5 Kap. Rättstafnings- och Interpunktionsläran; dertill hörande Skriföfningar. — Real-liniens särskilda timmar hafva uteslutande varit egnade åt Skriföfningar.
- Latin:** Rabe's lärobok, det viktigaste af formläran, samt 1—3 afdeln. af läseboken.
- Tyska:** Formläran utförligare; Svedboms större läsebok, styck. 1—25. — Real-linien har på de särskilda timmarna sysselsatts med lättare Skriföfningar.
- Engelska:** Enbloms lärobok, Uttalsläran, Läseboken sidd. 1—26 med undantag af styck. 19, 20, 23 och 25; Grammatik muntligt meddelad.
- Mathematik:** Arithmetik: Sorträkning och enkel Regula-de-tri; åtskilliga lärjungar äfven sammansatt Regula-de-tri. — Geometri: Euklides, Bok. 1 till propos. 27.
- Naturvetenskap:** Botanik: Anderssons Inledning till Botaniken, 1 häft.; insamling af ytterligare 50 vextarter. — Zoologi: Sundevalls lärobok, t. o. m. läran om däggdjuren, 4:de ordningen. — Fysisk Geogr.: alla verdensdelarnes.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Histor. till Frihetstiden. — Europas politiska Geografi t. o. m. Frankrike.

Öfra Afdelningen:

- Kristendom:** Lika med Nedra Afdelningen.
- Modersmälet:** Lika med Nedra Afdeln., men fullständigare. Real-liniens särskilda timme uteslutande använd till Skriföfningar.

- Latin:** Cornel. Nepos: Themistocles, Miltiades, Aristides, Cimon, Pausanias; Formläran fullständigare; Casusläran det viktigaste.
- Grekiska:** Kühners Grammatik, de regelbundna paradigmerna för Substantiver, Adjektiver och Verber t. o. m. Verba Contracta. Explikation af läseöfningsstyckena 1—12.
- Tyska:** Svedboms st. läsebok, styck. 30—55; Formläran fullständigt; af Syntaxen det nödvändigaste. — Real-linien har på den särskilda timmen sysselsatts med lättare skriföfningar.
- Engelska:** Enbloms lärobok, Läseboken, styck. 1—30; Formläran, det viktigaste.
- Franska:** Oldes lärobok, det viktigaste af Formläran till Kap. 6, § 5; — styck. 1—20 af läseöfningarna, 1:sta afdeln.
- Mathematik:** Arithmetik: enkel och sammansatt Regula-de-tri. — Geometri: Euklides, Bok. 1—2. — Algebra: Björlings, till Kap. om negativa kvantiteter. — Real-linien dessutom särskilda praktiska öfningar i Arithmetik, t. o. m. Bolagsräkning.
- Naturvetenskap:** Botanik: Anderssons Inledning till Botaniken, 1 häftet; insamling af omkring 150 vextarter. — Zoologi: till och med läran om däggdjuren.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Historia afslutad; Europas politiska Geografi afslutad; grunddragen af de öfriga världsdelarnes Geografi.

Lärarne.

Ordin. Lärare äro: Rektor, Mag. *L. H. Afzelius*; Kollega, Ph. Cand. *Ol. Olsson*, förut Föreståndare för Folkskolelärare-Seminarium i Carlstad, utnämnd till Kollega härstädes straxt före läsårets början, hvarefter han inträdde i tjänstgöring såsom tillförordnad Kollega och erhöll fullmakt den 26 Okt.; samt Musik-Direktören *J. G. Wahlström*, hvilken, efter att under en lång följd af år hafva varit Sånglärare vid f. d. Stads-skolan, tjänstgjort såsom tillf. Lärare i Sång och Musik vid Elementarläroverket och den 30 Aug. sisl. år erhöll konstitutorial å denna befattning. Dessutom hafva under läsåret tjänstgjort: Studeranden *S. J. Arosin* såsom tillf. Kollega och Gymnastiklärare samt Studeranden *L. T. Sundell* såsom Extra-lärare. Såsom t. f. Ritlärare tjänstgjorde under största delen af Höstterminen Telegraf-assistenten *H. W. T. Ahlborg*. Furiren vid K. Westmanlands Reg:te *E. M. Eklund* har fortfarande varit antagen som instruktör i exercis och militäröfningar.

Rektor har varit klassföreståndare för 3:dje klassens öfra afdelning, Extra-läraren *Sundell* för nedra afdeln. af samma klass, t. f. Kollega *Arosin* för 2:ra klassen och Kollega *Olsson* för 1:sta.

Lärjungarne.

Lärjungarnes antal vid förra Vårterminens afslutande var 67. Af dessa afled en af 1:sta klassens lärjungar kort efter terminens slut efter en kort tids sjukdom. Af de öfriga lärjungar, 43 till antalet, som vid läsårets slut lemnade Läroverket, afgingo 5 till H. Elementarläroverket i Örebro, 5:te klass.; 3 till Handel; 1 till Landtmannayrket; 3 till Handtverk; 1 utan anmäld afgigt. Höstterminen inskrefvos 24 lärjungar, 1 i 3:dje klass., öfra afdeln.; 2 i 3:dje klass., nedra afdeln.; 4 i 2:dra klass., samt 14 i 1:sta klass. Antalet

under Höstterminen således 74, deraf vid terminens slut afgingo: 4 till praktiskt yrke, 4 till apothek, 4 till landtmannayrket. Vårterminen inskrefvos 5 lärjungar, 4 i 3:dje klassen, ned. afdeln., 4 i 1:sta klassen. Sedan en af 2:dra klassens lärjungar sistlidne vecka omkommit genom drunkning i här genomflytande å, utgör lärjungarnes antal för närvarande 75, deraf 8 i 3:dje klassens öfra afdeln., 22 i 3:dje klassens nedra afdeln., 22 i 2:dra och 23 i 1:sta klassen. Af lärjungarne i 3:dje klassen, öfra afdeln., hafva 4 läst Latin och Grekiska; i nedra afdeln. hafva 9 läst Latin.

Skol-lokalen.

Denna har under läsåret varit oförändrad. Sedan nemligen, efter förra årsberättelsens afgifvande, tillfälle yppats till inköpaude för Läroverket af en till dess tomt angränsande gård, och fråga härom blifvit väckt hos Hrr Stadsfullmäktige, beslöts, att de i förra årsberättelsen ounnämnda byggnadsföretagen skulle uppskjutas, tills frågan blifvit afgjord. Enligt Hrr Stadsfullmäktiges beslut är nu gården af Staden inköpt, och skall å dess tomt det nya Gymnastikhuset uppföras, hvarigenom Läroverket erhåller rymligare gårdsplass, äfvensom väsendtliga förändringar och förbättringar i den ursprungliga byggnadsplanen kunnat åstadkommas. Med tacksamhet omnämnes denna nya uppoffring å Stadens sida, för Läroverkets bästa! — Ehuru de tilltänkta byggnadsföretagen sålunda varit ett helt år fördröjda, har man skäl att hoppas, det de innan årets slut skola vara i det närmaste fulländade.

Undervisnings-materielen.

För läroverkets egna medel hafva under året blifvit inköpta: E. von Sydows fys. väggkartor öfver alla verldsdelarne; 25 st. nya trägevär; några undervisningsböcker. Af gifvare, som vill vara okänd, har Läroverket erhållit några vackra s. k. skolgevär.

Från Statsverket har Läroverket genom Consistorium fått emottaga Konung Gustaf II Adolfs skrifter, Svenskt Krigshistoriskt arkiv, Band. 2, 3; Olai Petri svenska Krönika, samt en samling af Läroverkens årsberättelser.

Examina.

Höstterminens examen hölls den 17 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: Inspector Scholæ, Herr Kontraktsposten Mag. *H. J. Robson*; Herr Öfverste-Löjtnanten och Riddaren *O. Bergenstråle*; Herr Prosten och Kyrkoherden Mag. *N. O. Törnblom*; Herr v. Häradshöfdingen Mag. *Th. Elfstedt* samt Brukspatronen Friherre *D. von Schulzenheim*. Den offentliga årsexamen är af H. H. Eptiorus utsatt att hållas den 15 inst. Juni.

Arboga den 6 Maj 1865.

IV. Stadspedagogien i Köping.

(Uppgift af Rektor, Mag. M. Barkén.)

A. Undervisningen.

Läseårets Hösttermin tog sin början den 23 Augusti och slutades den 14 December. Innevarande Vårtermin öppnades den 23 sistl. Januari; men dagen för dess avslutande är ännu icke bestämd. Lärotimmarna hafva varit desamma som under de närmast föregående åren, nemligen kl. 7—9 och 10—1. I sång har undervisning meddelats ungdomen Måndags- och Fredagseftermiddagar kl. 3—4 och under tvenne andra eftermiddagar har Kollega *Bellander* emot en ringa afgift af de förmögnare lemnat de lärjungar, hvilka sådan önskat, undervisning i ritning. Då ännu ingen kompetent sökande lärer anmält sig till Gymnastiklärarebefattningen eller någon dertill varit tillförordnad, har ungdomen icke eller detta läseår haft några egentliga gymnastiköfningar. Af välvilligt nit har dock Kollega *Bellander* under den blidare årstiden öfvat ungdomen i marcher och någon exercis med trägevär.

Läroböckerna hafva till större delen varit desamma som vid Westerås läroverk och de i första klassen genomgångna lärostycken hufvudsakligen samma som i Kongl. Maj:ts Nådiga Skolstadga finnas för denna klass föreskrifna. I Rektorsklassen, hafva lärjungarne varit af så olika ålder och framsteg, att undervisningen för de äldre ibland dem måst utsträckas så långt hvars och ens flit och fallenhet fordrat. Uti Engelska språket hafva de 8 öfversta erhållit undervisning; uti Franska 2 och uti Latinska endast 1 begärt och erhållit undervisning.

B. Lärarne.

Skolans tvenne ordinarie lärare hafva undervisat hvardera inom sin klass, med det undantag att Kollega *Bellander* undervisat uti Engelska språket, under hvilka timmar Rektor undervisat de öfriga af rektors- och hela kollega-klassen uti Arithmetik.

Undervisning i Sång har meddelats af Orgelnisten *F. A. Hyckerström*, som under den 23 Maj 1864 erhöll fullmakt att vara Sånglärare vid denna skola.

C. Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra Vårterminens slut	30
Under Läseåret hafva blifvit inskrifne:	
Höstterminen	7
Vårterminen	9
	<hr/> 46

Under läsåret hafva afgått	6
hvaraf 3 till andra läroverk och 3 till näringarna.	
Närvarande antalet utgör i Rektorsklassen	20
” ” Kollegaklassen	20
	<u>46</u>

D. Skollokalen.

Dervid har ingen förändring under året egt rum. Gymnastiklokal har staden ännu icke anordnat och behovet deraf icke eller varit trängande då ingen lärare varit förordnad att leda öfningarna.

E. Undervisnings-materielen.

Af Skolkassans medel hafva blifvit inköpta: Verldsbyggnaden, populär Astronomi i transparenta taflor; Köhlers Ritkurs; fortsättning af Åkerlund, Sv. Foglar samt åtskilliga Läse- och Läroböcker. Såsom gifva har Skolan af sin Inspektor, Th. Doktor *Bellander*, fått emottaga en Jordglob och af Källarmästaren *Lennqvist* 100 rdr till inköp af trägevär för exercisöfningarna och till framdeles möjligen behöfliga tvenne Studsare för målskjutning.

F. Examina.

Höstterminens examen hölls den 14 December kl. 9—4 under ledning af Skolans Inspektor, Prosten, L. N. O. Doktor *O. R. Bellander* och Komminister *J. G. Stenman*. Såsom ofvan blifvit nämndt är dagen för denna termins examen ännu icke utsatt.

Köping den 5 Maj 1865.

V. Stadspedagogien i Nora.

(Uppgift af Rektor *E. Brandberg*.)

Undervisningen.

Höstterminen började den 25 Aug. och afslutades d. 19 Dec.; Vårterminen, börjad den 20 Januari, kommer att afslutas den 9 Juni.

De dagliga undervisningstimmarne hafva, med $\frac{1}{2}$ -timmes framflyttning under den mörkare årstiden, varit förlagda på förmiddagarne, neml. 4 dagar i veckan kl. 7—9 och 10—1 och de öfriga tvenne kl. 7—9 och 10—12, samt dessutom Måndags- och Thorsdags-eftermiddagar kl. 4—5.

Öfningar i Sång hafva hållits Tisdagar kl. 3—4 och Lördagar kl. 12—1, samt i Gymnastik Måndagar kl. 12—1 och Onsdagar och Fredagar kl. 3—4.

Vid undervisningen hafva hufvudsakligen samma läroböcker begagnats, som i de 4 nedra klasserne af Örebro Högre Elementar-läroverk.

De särskilda läroämnena hafva varit så fördelade, att Rektor under hela läsåret undervisat i Kristendom 8 timmar, i Historia och Geografi 40, i Tyska 6, i Engelska 2, i Kalligrafi och Rättskrifning 4, inalles 30 timmar; t. f. Kollegan i Matematik 15, Naturvetenskap 6, Svenska språket 9, inalles 30 timmar. Ledningen af hönstunderne med åtföljande bibelläsning och förklaring, äfvensom rättandet af de Svenska stilöfningarne, har varit fördelad mellan lärarne. De tyska hafva af Rektor blifvit rättade. — Under större delen af året har skolgudstjänst blifvit hållen af Rektor, hvilken ock under tvenne månader af Vårterminen meddelat 4 timmars särskild undervisning i Kristendomen åt de lärjungar, som för första gången skola begå H. H. Nattvard. — Under årets lopp hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Nedra klassen.

- Christendom:** Lexl. 1) Hela Katechesen med analyt. frågor och valda psalmverser; 2) till 3:dje artik. af 2:dra Hufvudstycket. — Bibl. Hist.: 1) Gamla och Nya Testamentet; 2) Gamla Testamentet efter Åkerbloms lärobok.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Historia efter Dahms lärobok: Lexl. 1) Wasa-ätten samt repet. af det föregående; 2) från början till Luth. tiden. — Geografi, Palmblads lärobok: 1) Europas fysiska samt Sverige, Norrige och Danmark af dess politiska; 2) Jordens land, haf och öar samt Sveriges och Norriges politiska.
- Mathematik:** Lexl. 1) Arithmetik, Zweigbergks lärobok: Enkel Reg.-de-tri. — Blandade exempel; 2) Bråkräkning—Rabatt; 3) Bråkräkning—Sammans. Reg.-de-tri; 4) Olika kurser fr. o. m. Addition i hela tal till o. m. Sorträkning. Dessutom hafva 3:ne mera försigkomne lärjungar genomgått de 4 räknesätten i enkla tal efter Björklings Algebra. — Geometrij: 1) Bergii Åskådningslära från början till 7:de lärosatsen af 2:dra kursen; 2) Åskådningslära med learteckning.
- Naturvetenskap:** Lexl. 1) 4:de—11:te samt det allmännaste af 12:te Afdelningen af Berlins Naturlära; 2) 4:de—11:te Afdelningen.
- Svenska språket:** Brodén's lärobok: Lexl. 1) från början till Förkortade bisatser; 2) De 3 första kap; 3) till Räkneorden—Skriföfningar.
- Tyska:** Lyths lärobok 11:te uppl.: Lexl. 1) Det viktigaste af Formläran till de starka verberna och sid. 95--108 i Språkläran.
- Kalligrafi** efter Engelska forskrifter.

Öfra klassen.

- Kristendom:** Repet. af Katechesen, catechisation, valda psalmverser. — Repet. af Bibl. Hist. efter Åkerbloms lärobok med tillägg ur Bohms.
- Historia och Geografi:** Lexl. 1) Fäderneslandets Historia efter Ekelund afslutad fr. o. m. Gustaf IV Adolf; Allmän efter Wennerström fr. början till Carl den Store; 2) Fäderneslandets efter Dahm från Pfalziska Ätten afslutad samt repet. fr. början till Wasaätten. — Geografi, Palmblads lärobok: 1) Asiens, Afrikas, Amerikas och Australiens fysiska samt Asiens politiska till Bortre Indien; 2) Europas politiska fr. o. m. Frankrike afslutad; 3) Europas fysiska samt repet. af Sverige, Norrige, Danmark och Ryssland af dess politiska.

- Mathematik:** Arithmetik: Lexl. 1) Kedjeräkning—Blandade öfn.-exempel jemte repet.; 2) Intresse—Digniteter och Rötter; 3) Sammans. Reg.-de-tri—Kedjeräkning; 4) Sorter—Sammans. Reg.-de-tri. — Geometri: 1) Euklid. bok. 4 jemte repet. af 1, 2, 3 böck.; 2) Euklid. böck. 2, 3 och repet. af 1:sta; 3) 1:sta boken.
- Naturvetenskap:** Lexl. 1) Anderssons Inledning till Botaniken, 1:sta häft., samt Arrhenii Botanikens Första Grunder fullständigt genomgångna och repet. — Insamling af omkring 70 vexter; 2) Anderssons Inledning till Botaniken, 1:sta häftet, de 16 första vexterna, jemte det viktigaste af Arrhenii Bot. Första Grunder samt 11:te och 12:te Afdeln. af Berlins Naturlära. — Insamling af 40 vexter.
- Svenska språket:** Fullständig repet. af Brodén's lärobok.
- Tyska:** Lyths lärobok 11:te uppl.: Lexl. 1) 4 kap. af Syntaxen och fullständ. repet. af Formläran. — Styck. 30—36 i Läseboken. Skriföfningar; 2) i Grammatik lika med föreg. lexlag. — Styck. 1—20 i läseboken. Skriföfningar; 3) Hela formläran samt sid. 108—128 i läroboken och styck. 1—7 i läseboken.
- Engelska:** Mays lärobok: Lexl. 1) Hälften af Syntaxen och fullständig repetit. af Formläran. — Styck. 12—27 af «Öfningar i Blandad Läsning»; 2) Uttalsläran med dithörande läsöfningar och 3 kap. af Formläran. — Styck. 1—10 af «Öfning i Blandad Läsning».
- Kalligrafi** efter Engelska föreskrifter.
Till läsning af Latin har ingen lärjunge anmält sig.

Lärarne.

Under hela läsåret hafva följande lärare tjenstgjort: Rektor *E. Brandberg* och Sångläraren, Musikdirektören *A. G. Rosenberg*, såsom ordinarie; Stud. *O. A. Nilsson* såsom t. f. Kollega och Folkskolläraren *P. E. Schelin* såsom t. f. Gymnastiklärare. Rektor har varit föreståndare för Öfra och t. f. Kollegan (*Nilsson*) för Nedra klassen.

Lärjungarne.

Deras antal utgjorde vid Vårterminens slut förl. år 38. Af dessa lemnade före läsårets början 14 läroverket, neml. 5 ur Öfra och 9 ur Nedra klassen. Af de förra afgingo 3 till Örebro Elem.-läroverk, deraf 1 till 5:te och 2 till 4:de klassen samt 2 till näringarne; af de sednare afgingo 6 till Örebro Elem.-läroverk, deraf 3 till 3:dje och 3 till 2:dra klassen, 1 till näringarne och 2 utan anmäld afsigt. Vid Höstterminens början inskrefvos 9, hvadan antalet då utgjorde 33. Under ferierna afgingo 2 till näringarne och 1 till Örebro Elem.-läroverk. Sedan vid Vårterminens början 5 blifvit inskrifne och under dess lopp 1 afgått till näringarne, utgör lärjungarnes antal f. n. 34, hvaraf 14 tillhöra Öfra och 20 Nedra klassen.

Skol-lokalen.

Denna har icke under året blifvit förbättrad. Fuktigheten i lärorummen har under den sista vinterkylan som oftast öfvergått till rimfrost på ytterväggarne, i följd hvaraf rummens tillräckliga uppvärmning varit nästan omöjlig. Den till Gymnastiklokal upplåtne Tingssalen har dertill icke heller varit rätt

lämplig, enär densamma, utom sitt egentliga ändamål, esomoftast måste begagnas för många andra, hvarigenom afbrott i Gymnastiköfningarne emellanåt inträffat. Jag vågar dock hoppas, att dessa olägenheter om ett eller annat år skola blifva afhjelpade, enär stadens innevånare äro betänkta på att troligen nästa år uppföra Gymnastikhus och deruti äfven inrymma nya lärorum för pedagogien.

Undervisnings-materielen.

har blifvit tillökad med 5:te häftet af Anderssons Botan. Väggtaflor, 4 Atlas öfver Gamla Verlden, 4 årgång Predikningen öfver de Nya Texterna och några Kartor. Dessutom har skolans Bibliothek genom Domkapitlet bekommit Olai Petri Krönika och programmer från åtskilliga af Rikets läroverk.

Examina.

Hösttermins-examen försiggick den 19 Dec. under ledning af skolans Inspektor, Kontraktsposten *O. Bohm*, samt Borgmäst. *C. J. Watz* och Provincial-läkaren, Kongl. Lif-Medicus *L. Engström*, såsom tillkallade vittnen. Dagen för Vårtermins-examen är utsatt till den 9 Juni.

Nora den 14 Maj 1865.

VI. Stadspedagogien i Linde.

(Uppgift af Rektor, Mag. E. J. Tägtström).

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 24 Aug. och slutade den 16 Dec.; Vårterminen öppnades den 18 Jan. och tiden för densammas afslutande är ännu ej bestämd. Undervisningstiden har, i likhet med hvad förut varit vanligt, varit förlagd dels på förmiddagarna så, att läsningarna efter förrättad morgonbön och bibelläsning börjat kl. 8 och fortgått till 9 $\frac{1}{2}$, samt sedan från kl. 10 till kl. 12 (Onsdagar och Lördagar 10—12 $\frac{1}{2}$); dels på Måndags-, Tisdags-, Thorsdags- och Fredags-eftermiddagar kl. 3—5 (under den mörkare årstiden 2—4). Af läroböcker begagnas desamma som i Örebro Högre Elementarläroverk.

Under Vårterminen hafva lärjungarna äfven erhållit handledning i Gymnastik, för hvilket ändamål stadens innevånare anslagit en summa till aflöning åt Gymnastikläraren, och har dertill blifvit antagen Veterinärläkaren *J. A. Åkerman*.

B. Lärare.

Undertecknad är ensam lärare.

C. Lärjungarne.

Deras antal Hösttermin 17; Vårtermin 21.

D. Skol-lokalen.

Oförändrad.

E. Undervisnings-materielen.

För skolkassans medel hafva blifvit inköpta: fortsättning och slut af Mentzers Kartverk och 4 exemplar af Nyströms räknelära. Dessutom har äfven uppklistring af ofvannämnde kartor blifvit verkställd.

F. Stipendier.

Till minne af Sveriges och Norriges förening för 50 år sedan har minuteringsbolaget i Lindesberg anslagit till en Stipendiefond vid Lindesbergs Stads Pedagogi en summa af 500 Rdr Rmt under benämning *Fjerde Novemberstiftelsen*, hvaraf årliga räntan skall vid hvarje Vårtermins slut utdelas, och kommer denna utdelning vid den nu instundande examen första gången att ega rum.

G. Examina.

Hösttermins-Examen hölls i närvaro af Contrakts-Prosten, L. N. O., C. D. Arosenius den 16 Dec.; tiden för Vårterminens afslutande är, såsom ofvan nämnt är, ännu ej bestämd.

Lindesberg den 7 Maj 1865.
